

# Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

## VOORLOPIGE OF VOORWAARDELIJKE VRIJHEID EN WETTELIJKE ONTZETTING

In de Juridische Kroniek van het dagblad *De Standaard*, van 10 Juni 1950, wordt de thesis vooropgezet dat de voorlopig of voorwaardelijk in vrijheid gestelde wettelijk ontzet blijft totdat zijn straf definitief vervallen is.

Daar de personen, die in de laatste jaren van rechtswege wettelijk ontzet zijn, vrij talrijk zijn, terwijl anderzijds veel van die personen zich thans in voorlopige of voornamelijk in voorwaardelijke vrijheid bevinden, loont het de moeite bovengemelde thesis eens te onderzoeken.

Waarschijnlijk steunt de Kroniekschrijver zich op artikel 21 van het Strafwetboek : « *Zijn tijdens de duur van hun straf*, in staat van wettelijke ontzetting... », en op een vonnis van de Rechtbank van eerste aanleg van Dinant, dd. 12 April 1900 (Pas. 1900., III, 200), volgens hetwelk de voorwaardelijke invrijheidstelling *geen einde stelt* aan de wettelijke ontzetting.

Sedert dit vonnis gevelde werd, verscheen echter het Koninklijk Besluit van 17 Januari 1921, bevattende de uitvoeringsmaatregelen van de beschikkingen der wet van 31 Mei 1888 betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling. En, naar mijn bescheiden mening, heeft de Kroniekschrijver dit Koninklijk Besluit uit het oog verloren.

De ratio legis van de wettelijke ontzetting is tweevoudig : enerzijds dient het beheer van de goederen van een gevangene, die zelf niet in de mogelijkheid verkeert om zich met zijn zaken onledig te houden, toevertrouwd te worden aan een derde, terwijl anderzijds de veroordeelde moet verhinderd worden in zijn eventuele pogingen om, door omkoping van de gevangenisbewakers, de uitvoering van zijn straf dragelijker te maken, of ontvluchting mogelijk te maken.

Tijdens de voorlopige of voorwaardelijke vrijheid gelden deze bestaansredenen niet meer : de veroordeelde kan zelf zijn patrimonium beheren en alle gevaar voor omkoping van gevangenisbewakers is illusoir geworden.

Vermits de voorlopig of voorwaardelijk in vrijheid gestelde de kans loopt nog ingerekend te worden, zou het *opheffen* van de staat van wettelijke ontzetting onlogisch zijn. Doch de wettelijke ontzetting zou m.i. als geschorst moeten aanzien worden.

Kluyskens schijnt deze opvatting te huldigen : « Ver-

der denken wij, dat de wettelijk geïnterdiceerde zich geldig verbinden kan, indien hij in voorlopige vrijheid gesteld werd. Men kan inderdaad te recht beweren, dat, aangezien, in dat geval, de uitvoering van de straf geschorst is, de wettelijke interdictie insgelijks moet geschorst worden. Dit is zeer logisch : de in voorlopige vrijheid gestelde moet zijn zaken in handen kunnen nemen en over zijn inkomsten beschikken, om zich als fatsoenlijk en eerlijk man wederom in de maatschappij op te werken ; terwijl er geen reden meer bestaat te vrezen dat hij zijn bewakers, door middel van die inkomsten omkopen zal. Cessante legis ratione, cessat legis effectus. » (Kluyskens, Personen en Familierecht, nr 826.)

Dat de wettelijke ontzetting in werkelijkheid geschorst is, meen ik te mogen afleiden uit het bovengemeld Koninklijk Besluit van 17 Januari 1921.

Ingevolg artikel 1 van dit Koninklijk Besluit moet de Administratie, die zich uit te spreken heeft over de mogelijkheid van voorwaardelijke invrijheidstelling, rekening houden met de bestaansmiddelen, waarover de veroordeelde bij zijn vertrek uit de gevangenis zal beschikken. Artikel 4 geeft opdracht aan de Directeur van de strafinstelling, zich in verbinding te stellen met de locale overheden en, zo nodig, met de liefdadige instellingen en de beschermingscomité's, om de inlichtingen omtrent de bestaansmogelijkheden van de veroordeelde aan te vullen.

Artikel 24 van het Strafwetboek bepaalt daarentegen dat gedurende de tijd van de wettelijke ontzetting aan de veroordeelde geen som, voorschot of gedeelte van zijn inkomsten mag uitgekeerd worden.

Indien wedden en lonen niet mogen uitbetaald worden aan de veroordeelde, indien de veroordeelde geen gelden mag opstrijken, moeten de administratie en de gevangenisdirecteur geen onderzoek instellen naar de bestaansmiddelen van de veroordeelde, want noodzakelijkerwijze zal het resultaat negatief zijn : er mag niets uitgekeerd worden !

Artikel 13 van hetzelfde Koninklijk Besluit schrijft voor dat het toezicht van de in voorwaardelijke vrijheid gestelde persoon geen maatregelen mag omvatten, waardoor de aandacht van het publiek op de veroordeelde zou kunnen getrokken worden en de morele heropstanding van de veroordeelde in gevaar zou kunnen gebracht worden.

Aan de in vrijheid gestelde zijn inkomsten onttrekken en hem aldus verplichten ten laste van de zijnen of van de gemeenschap te leven, is voorzeker weinig de morele opbeuring van de veroordeelde bevorderen.

Als de curator de wedden en lonen int, wordt de de aandacht zeker niet op de veroordeelde getrokken. De werkmogelijkheden van de veroordeelde worden in sterke mate verminderd. Dat in zulke situatie de morele heropleving verhinderd wordt, is vanzelfsprekend.

De verplichtingen, die volgens de artikelen 1, 4 en 13 van het Koninklijk Besluit van 17 Januari 1921 aan de administratie, de directeurs van de strafinstellingen, de Parketten de locale overheden en de korpsoversten (voor de militairen) opgelegd worden, wijzen er ten volle op dat de wettelijke ontzetting geschorst wordt vanaf de invrijheidstelling van de veroordeelde, die eigen beheer en vrije beschikking over inkomsten en goederen herwint.

De stelling, die voorgehouden wordt in *De Standaard*, is dan ook lijnrecht in strijd met de tekst en de geest van het Koninklijk Besluit van 17 Januari 1921.

Ik vraag me tevergeefs af hoe anders de feiten, die wij dagelijks vaststellen, kunnen uitgelegd worden. Mensen, die van rechtswege wettelijk ontzet werden, worden in vrijheid gesteld vóór de duur van hun straf verlopen is; zij ontvangen zelf hun wedde of hun loon, kopen en verkopen zelf hun roerende en onroerende goederen, beheren in volle vrijheid hun patrimonium, enz.

In feite schijnt de schorsing van de wettelijke ontzetting tijdens de voorlopige of voorwaardelijke invrijheidstelling dus aanvaard te zijn. Doch er bestaat geen wettekst, die met zekerheid deze feitelijke toestand consacreert. Omwille van de rechtszekerheid is de tussenkomst van de wetgever dan ook dringend geboden. De tegenstrijdigheid, die nu schijnt te bestaan tussen de artikelen van het Strafwetboek betreffende de wettelijke ontzetting en het Koninklijk Besluit van 17 Januari 1921 dient uit de baan geruimd te worden. Het principe der schorsing moet klaar en duidelijk vastgelegd worden.

Willy BULCKAERT,  
Advocaat te Kortrijk.

## DE MAATSCHAPPELIJKE ZEKERHEID EN HET DEMOGRAPHISCH EVENWICHT VAN DE NATIE

In het *Tijdschrift der Gezinsvergoedingen* (N° 4, Jaargang 1950) uitgegeven door het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg, wijdt de Heer P. Goldschmidt, Algemeen-Beheerder van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid een interessante studie aan dit brandend probleem.

Hij noteert te recht dat de bevorderaars van het regime der gezinsvergoedingen, alhoewel het zijn oorspronkelijk doel niet was, hierin het middel gezien hebben om in te gaan tegen de geboortevermindering.

Schrijver onderzoekt o.m. de steeds gediscussieerde vraag of men gezinsvergoedingen moet uitkeren voor het eerste kind of liever, een wezenlijke hulp moet verlenen — door middel van belangrijke toelagen — aan de familie van 3 en 4 kinderen.

We hebben reeds de gelegenheid gehad de tweede solutie bij te treden en blijven tegenstander van de uitkering van de geboortepremie en de gezinsvergoedingen aan het eerste kind. (1)

M. Goldschmidt geeft toe dat «de toelage voor het enig kind een *uiterst bezwarende uitgave* vertegenwoordigt, die men mag schatten op 600 miljoen».

Dit bedrag werd geraamd volgens de statistieken betrekking hebbende op de bevolking van 1930, en, in een nota voegt schrijver er aan toe : «het zou moeten met meer zekerheid vastgesteld worden volgens meer actuele gegevens».

Welnu, de Heer Georges De Leener, Professor aan de Universiteit van Brussel verklaart in zijn laatste boek uitgegeven in 1947 (2) : «La charge (de l'allocation au profit de l'enfant unique) absorbe près du tiers de la totalité de la dépense soit 1 milliard» — dus 400 miljoen meer dan de Heer Goldschmidt het beraamde.

Men zal toegeven dat dit belangrijk bedrag beter zou kunnen besteed worden met het aan de families van 3 en 4 kinderen te storten.

M. Goldschmidt schijnt van dit advies niet te zijn vermits hij voorstelt de geboorte van het eerste kind aan te moedigen met een geboortetoeslag van 7.500 fr. — toe te kennen voor het eerste en tweede kind, op

voorwaarde dat het tweede kind minstens binnen de 6 jaar het eerste kind zou volgen, zonder te spreken van de maandelijkse toeslagen van 275 fr. + 100 fr. zo de moeder geen bezoldigd werk verricht.

Deze vergoedingen zouden ophouden wanneer het kind schoolgaande wordt.

Deze solutie schijnt economisch gesproken niet zeer gelukkig daar het voor de hand ligt dat juist wanneer het kind naar school gaat de kosten voor de ouders beginnen.

De Franse statistici zijn van mening dat de kosten van onderhoud van een kind tussen de geboorte en 16 jaar gemiddeld — op weinig na — gelijk zijn aan 50 % van die voor een volwassene. (3)

Dit is onbetwistbaar van 6 tot 16 jaar.

Zich steunende op statistieken die zouden bewijzen dat het Belgisch gezin dat slechts één kind opvoedt 25 % der gehuwde paren vertegenwoordigt en dat 20 % der gehuwde paren kinderloos is — dus voor een totaal van 45 % der Belgische huwelijken 4 levende personen maar tot een persoon voor de volgende generatie leiden — meent schrijver dat men absoluut de gezinnen moet aanzetten kinderen te verwekken in het begin van het huwelijk, daar over het algemeen de kinderen met een of twee jaar tussenruimte komen — een tussenruimte van 5 of 6 jaar is zeldzamer.

In de meeste gevallen zal het gezin waar het kind alleen blijft tot de ouderdom van 6 jaar geen tweede kind meer hebben : het is het karakteristiek gezin van de demografische armoede waaraan de Natie lijdt.

Om daaraan te verhelpen wil schrijver een psychologisch middel aanwenden; hij denkt dat het toekennen van de toeslag voor de eerstgeboren nodig is «opdat het gezin zich van zijn vorming af zou aangemoedigd voelen».

Hij wil het gezin overtuigen zich te vormen maar het ook niet bij één kind te laten, hij hoopt door het aanpassen van het regime der gezinsvergoedingen de gezinnen met één kind te kunnen bekoren er een tweede te verwekken.

\* \* \*

Dat in sommige lagen van de bevolking deze belofte van zuiver stoffelijk voordeel een zekere invloed kan uitoefenen op de strijd tegen de ontvolking, die de Natie dringend moet aanvatten, is mogelijk, maar wij zijn de mening toegedaan dat in het algemeen deze strijd niet op zuiver economisch gebied moet plaats hebben maar ook en vooral op zedelijk en opvoedkundig gebied.

De richtlijnen van een geboortepolitiek moeten gesteund zijn op een *familiale politiek* d.w.z. dat een Regering die de nataliteit wil opdrijven niet alleen het huwelijk moet aanmoedigen, hetzij door leningen aan jonge gehuwden, hetzij door de verplichting op te leggen voor alle jonge arbeiders bijdragen te storten in huwelijkskassen, maar dat men aan de jeugd het verlangen moet geven kinderen te verwekken omdat het een plicht is tegenover de maatschappij, «want beschouwt de jeugd het voortzetten van het leven niet als iets normaals, en heeft ze niet het verlangen naar kinderen, dan zullen ook alle maatregelen, die in haar voordeel zouden kunnen genomen worden, de meesten onder hen niet doen besluiten er meer dan één of twee te hebben.» (4)

Het is dan ook wel te begrijpen dat op het Internationaal Congres voor het Gezin en de Bevolking, gehouden te Brussel in Mei 1946 men de nadruk heeft gelegd op de absolute noodzakelijkheid cursussen in demographie in te richten ten einde de volle aandacht op het gezinsleven te vestigen.

Deze lessen zouden een tweevoudig doel hebben: enerzijds aan de gemeenschap doen begrijpen dat het betaamt in ruime mate de jonge gehuwden ter hulp te komen, anderzijds dat het past offers te vragen van hen die geen gezinslast dragen opdat de gezinshoofden over de nodige gelden zouden kunnen beschikken om in het onderhoud van hun kinderen te voorzien.

Met klem heeft men daar verklaard dat de jeugd moet weten dat het huwelijk de levensduurte verlengt, dat de kinderen een bron van vreugde zijn en dat zij de beste verzekering zijn voor de ouders in hun oude dag.

Deze zedelijke actie tot bevordering van de nataliteit moet bij gans de bevolking gevoerd worden.

Het gezin moet wederom als de enige sociale cel door de Staat aanzien worden en dient geraadpleegd te worden over de sociale, economische, paedagogische en juridische aspecten van de familiale vraagstukken en over de nodige maatregelen om ze op te lossen.

Een eerste stap is reeds gedaan door het oprichten bij Besluit van de Regent van 16 Juli 1946 van een hoge Raad der Familie bij het Ministerie van Volksgezondheid en van de Familie.

De Wetgever heeft zich rekenschap gegeven dat de familie een klein wezen is tegenover een machtige Staat.

De familie heeft de vooruitgang niet kunnen volgen en bij gebreke aan dynamisme kan zij de rol niet spelen die haar toekomt in onze democratische instellingen.

Er bestaat dus een familiale malaise dat dient opgelost te worden.

Het verslag aan de Regent voorziet dat men verder zal gaan wanneer de professionele groeperingen uitgebreid zullen zijn.

Dan zal de Hoge Raad vervangen worden door een ware vertegenwoordiging der georganiseerde gezinnen.

\* \* \*

Op stoffelijk gebied moet men niet alleen de kroostrijke gezinnen geboortepremies en gezinsvergoedingen uitkeren, men kan de kroostrijke gezinnen ook helpen door vermindering toe te staan op de spoorwegen, door de werkloosheid te bestrijden daar dit de grote oorzaak is van vrijwillige kinderbeperking nl. de physiologische methoden van Knauss en Ogino, door huishoudelijke hulp aan de moeder te geven, door een gunstig barema in zake rechtstreekse en onrechtstreekse belastingen voor deze gezinnen te voorzien.

Maar we geloven dat hetgeen eerst en vooral dient verwezenlijkt te worden — en dit zal de grote oorzaak van de ontvolking wegcijferen — erin bestaat het verschil van levensstandaard te doen verdwijnen tussen de vrijgezellen en de huishoudens zonder kinderen enerzijds, en de gezinnen met kinderen anderzijds.

Zolang de vader van een kroostrijk gezin door de maatschappij als een «sukkelaar» zal aanzien worden, zal het moreel klimaat van de Natie niet geschikt zijn om kinderen te verwekken.

In hoofdorde geldt het een kwestie van moraliteit en opvoeding, in bijkomende orde slechts een kwestie van stoffelijke hulp van de gemeenschap, want we kunnen niet aannemen dat jonge gehuwden bereid zouden zijn vele kinderen te hebben *om van de stoffelijke hulp te kunnen genieten.*

Zo ze niet gedreven zijn door een hoger inzicht — hetzij godsdienstig hetzij vaderlandslievend — zullen ze best de kinderen missen.

Paul POLLET,  
Advocaat te Antwerpen.

(1) Paul Pollet: Over Gezinsvergoedingen. Recht. Weekblad, 30 Nov. 1947, kol. 338.

(2) Georges De Leneer: Vingt-cinq années d'allocations Familiales en Belgique, p. 110.

(3) Fernand Boverat: Algemeene Richtlijnen van een geboortepolitiek, blz. 9.

(4) Id., blz. 7.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

# RECHTSpraak

## HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 6 Februari 1950.

Voorzitter : M. Louveaux.  
Raadsheer-Verslaggever : M. Fettweis.  
Advocaat-Generaal : M. Colard.

**Gemeente. — Gemeentelijke reglementeringsbevoegdheid t.a.v. particuliere eigendommen.**

*Krachtens de artikelen 50 van het Decreet van 14 December 1789 en 3 van titel XI van het Decreet van 24 Augustus 1790, kan bij het algemeen politie-reglement ener gemeente aan particulieren rechts-geldig worden verboden om, zonder toelating van de burgemeester, kraampjes te plaatsen op particuliere terreinen, die al dan niet uitgang hebben op de openbare weg.*

*De maatregelen, welke de gemeente-overheid krachtens de aangehaalde wettelijke bepalingen bevoegd is te treffen om de inwoners der gemeente te doen genieten van de voordelen ener goede politie in de straten of op de openbare pleinen, strekken zich immers noodzakelijk uit tot de oorzaken, die hun oorsprong en hun zetel hebben binnen de omheining van particuliere eigendommen en waarvan de ongezonde werking naar buiten van aard is de volksgezondheid in ernstige mate in gevaar te brengen. Deze wetsbepalingen omschrijven niet de aard van de te treffen zorgen of maatregelen.*

Vali C. t./ Gemeente Beauraing, b.p.

Gelet op het vonnis, de 22 Maart 1949 gewezen door de Correctionele Rechtbank te Dinant;

*Over het enig middel : schending van artikel 107 der Grondwet, van artikel 50 van het decreet van 14 December 1789, van artikel 3 van titel XI van het decreet van 24 Augustus 1790, doordat het bestreden vonnis artikel 7 van het algemeen politiereglement der gemeente Beauraing de dato 11 Mei 1936 heeft toegepast, hetwelk het plaatsen van een kraampje op een privaat terrein onderwerpt aan een geschreven toelating van de burgemeester, terwijl geen enkele bepaling van de hierboven aangehaalde decreten aan de gemeenteraad dergelijk recht toekent, daar de volksgezondheid evenmin als de noodwendigheden van de politie kunnen ingeroepen worden om dergelijk verbod te rechtvaardigen en overigens niet ingeroepen worden om het litigieus verbod te rechtvaardigen;*

Overwegende dat de maatregelen, welke de gemeente-overheid krachtens de artikelen 50 van het decreet van 14 December 1789 en 3 van titel 11 van het decreet van 24 Augustus 1790, het recht heeft te treffen om de inwoners te doen genieten van de voordelen van een goede politie in de straten of op de openbare plaatsen, zich noodzakelijk uitstrekken tot de oorzaken, welke hun principe en hun zetel hebben in de omheining der particuliere eigendommen en waarvan de ongezonde werking, naar buiten uit verspreid, van aard is erg de volksgezondheid in het gedrang te brengen en rampspoedige plagen te veroorzaken; dat deze wetsbepalingen de aard niet bepalen van de te treffen voorzorgen of maatregelen;

Waaruit volgt dat artikel 7 van het algemeen politiereglement van de gemeente Beauraing, zonder enige der in het middel bedoelde wetsbepalingen te

schenden, op datum van 11 Mei 1936 aan de particulieren heeft kunnen verbieden om, zonder toelating van de burgemeester, kraampjes te plaatsen op private terreinen welke al dan niet uitgang hebben op de openbare weg;

En overwegende dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing wettelijk is;

En overwegende, wat de beslissing gewezen op de vordering van de burgerlijke partij betreft dat geen bijzonder middel is ingeroepen en dat het Hof er van ambtswege geen opwerpt;

*Om die redenen,*

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt de aanlegger tot de kosten.

## HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 6 Maart 1950.

Voorzitter : M. Louveaux.  
Raadsheer-Verslaggever : M. Sohier.  
Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

**Verkeer. — Begrip « openbare weg ».**

*Door te beslissen, dat in casu het bestaan van een verhoogde wandelweg aan de overzijde van een aansluiting, in de verlenging van een verhoogde wandelweg, die de twee rijwegen van een openbare weg van elkaar scheidt, aan deze niet het karakter toekent van een weg, die verder loopt dan de aansluiting, heeft het bestreden vonnis het wettelijk begrip van « openbare weg » niet miskend.*

London and Scottish Ins. Corporation t./ De Grave en N.V. Bruxellois d'auto-transport.

Gelet op het bestreden vonnis, de 21 December 1949 door de Correctionele Rechtbank te Nijvel gewezen;

*Over het enig middel : schending van artikel 97 der Grondwet, en van de artikelen 3, 1° en 54 van het Koninklijk Besluit van 1 Februari 1934 en van artikel 6 van het besluit van de Regent dd. 18 October 1946 (artikelen 52 en 53 van het Koninklijk Besluit van 1 Februari 1934) :*

Overwegende dat de vraag of een openbare weg verder loopt dan een aansluiting, afhangt van de ligging der plaatsen en dienvolgens van feitelijke elementen, waarover de rechter over de feiten op in cassatie onantastbare wijze oordeelt;

Overwegende dat de rechter wel is waar deze beoordeling niet mag doen steunen op beschouwingen, welke het wettelijk begrip miskennen van de openbare weg, die verder loopt dan de aansluiting; doch dat het bestreden vonnis dit wettelijk begrip niet miskent door te beslissen dat in casu het bestaan van een verhoogde wandelweg aan de overzijde van een aansluiting, in de verlenging van een verhoogde wandelweg, welke de twee rijwegen van een openbare weg scheidt, aan deze het karakter niet toekent van een weg, welke verder loopt dan de aansluiting;

Dat het middel in dit onderdeel in rechte niet opgaat;

Overwegende dat, indien het vonnis bovendien hierop wijst, dat «de huizen, aan elke kant van de Plasky laan opgericht, na deze aansluiting niet meer bestaan», zonder dubbelzinnigheid daaruit blijkt dat deze vaststelling door de rechter slechts ten overvloede gedaan werd;

Dat het tweede onderdeel van het middel dus, bij gebrek aan belang, niet ontvankelijk is;

*Om die redenen,*

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt de aanlegger tot de kosten en tot een vergoeding van 150 frank jegens de verweerders.

## HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 4 Juli 1949.

Voorzitter: M. Louveaux.

Raadsheer-Verslaggever: M. Giroul.

Eerste Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

**Epuratie. — Een bij de rechtbank van eerste aanleg ingediend verzoek belet het militair gerechtshof niet te beslissen over het verval van rechten.**

*Een krachtens art. 15 van de epuratielwet van 14 Juni 1948 bij de Rechtbank van Eerste Aanleg ingediend verzoek tot intrekking of beperking ener vervallen-verklaring van rechten staat niet in de weg aan de bevoegdheid van het Militair Gerechtshof om over het verval van rechten te beslissen, indien de militaire rechtsmacht nog niet definitief uitspraak heeft gedaan over de strafvordering.*

Wollesse.

Gelet op het bestreden arrest, de 12 Januari 1949 gewezen door het Militair Gerechtshof zetelende te Brussel;

.....

*Over het enig middel:* schending der rechten van de verdediging, van de artikelen 97 der Grondwet, 163 van het Wetboek van Strafvordering, 123 sexies van het Strafwetboek en 2, 3, 6 en 15 der wet dd. 14 Juni 1948, doordat:

1) het bestreden arrest zich bevoegd heeft verklaard om kennis te nemen van de toepassing der vervalsancties, voorzien bij de wet dd. 14 Juni 1948, zulks terwijl de aanlegger, in de voorwaarden voorzien bij de wet, vóór de Rechtbank van eerste aanleg een verhaal ingediend had tegen het vonnis, waartegen hoger beroep was ingesteld en dat het verval reeds uitgesproken had, dit verhaal de gewone kennisneming van de strafrechtelijke jurisdictie van hoger beroep beperkte, ten voordele van de burgerlijke jurisdictie waaraan een nieuwe en uitzonderlijke bevoegdheid toegekend is;

.....

*Over het eerste onderdeel:*

Overwegende dat de aanlegger staande houdt dat, hij krachtens art. 15 van de wet dd. 14 Juni 1948, een verhaal ingediend hebbende vóór de burgerlijke Rechtbank van eerste aanleg tegen het vonnis van de Krijgsraad dd. 14 October 1947, die vaststelde dat hij bij toepassing van art. 123 sexies van het Strafwetboek, levenslang vervallen was verklaard der rechten bij gezegd artikel opgesomd, het Militair Gerechtshof, waarbij deze beslissing aanhangig was gemaakt door het hoger beroep van het Openbaar Ministerie, geen

hoedanigheid meer had om over de vraag van het verval te statueren;

Overwegende dat, luidens de bewoordingen van art. 6 par. 4 en van art. 15 par. 5 van de wet dd. 14 Juni 1948, de Rechtbank van eerste aanleg, waarbij een verzoek strekkende tot het vernietigen of beperken van het opgelopen verval, haar beslissing zal uitstellen zolang niet definitief over de publieke vordering uitspraak is gedaan;

Dat, dienvolgens, het verhaal, ingediend door de aanlegger vóór de Rechtbank van eerste aanleg, wanneer de militaire rechtsmacht nog niet definitief uitspraak had gedaan over de publieke vordering, het Militair Gerechtshof het recht niet heeft kunnen ontnemen, ten voordele van de burgerlijke jurisdictie, te staueren over het verval der rechten opgesomd bij art. 123 sexies van het Strafwetboek;

Dat, door aldus te beslissen om redenen, welke op passende wijze de conclusies van de aanlegger beantwoorden, het bestreden arrest geen enkel der ingeroepen wetsbepalingen heeft geschonden;

Dat dit onderdeel het middel in rechte niet opgaat; (Het overige zonder belang).

## HOF VAN VERBREKING

1e Kamer — 1 Juni 1950.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever: M. Bareel.

Eerste Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

**Onteigening. — Nietig wegens het ontbreken van de grondtekening der werken in het ten gemeentehuize neergelegde ontwerp.**

*De onteigening is nietig, wanneer het ten gemeentehuize neergelegde ontwerp de bij art. 2 der wet van 27 Mei 1870 voorgeschreven grondtekening der werken niet bevatte.*

*Zulks geldt ook wanneer de eigenaren der te onteigenen percelen op de hoogte waren gesteld van de aard der uit te voeren werken — in casu het boren van filterputten voor de waterleiding — en in verband met die aard der werken een plan daarvan niet van te voren kan worden opgemaakt.*

*Door de neerlegging voor te schrijven van een de grondtekening der werken bevattend ontwerp heeft de wetgever bedoeld de belanghebbenden in de gelegenheid te stellen om na te gaan of het te onteigenen goed nodig is voor de uitvoering van de werken en om eventueel hun bezwaren naar voren te brengen ten aanzien van de noodzakelijkheid van de onteigening van een bepaald goed of althans van dat goed in zijn geheel.*

Tassignon-Van Hamme t/ Nationale Mij der waterleidingen, Vanderelst en Van Ophem.

Gelet op het bestreden arrest, de 26 Januari 1949 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

*Over het enig middel:* schending van de artikelen 11 van de Grondwet, 544 van het Burgerlijk Wetboek, 1, 2, 4 en 5 van de wet dd. 17 April 1835 op de onteigening ten algemene nutte, 1, 2, 3, 5 en 9 van de samengeschatelde wetten dd. 1 Juli 1858 en 15 November 1867 op de onteigening per stroken, 1, 2, 3, 5, 6 en 8 van de wet dd. 27 Mei 1870 tot vereenvoudiging van de administratieve pleegvormen in zake onteigening ten algemene nutte;

Doordat het bestreden arrest, alhoewel het vaststelt dat het administratief onderzoek in de zaak geopend werd op een ontwerp, dat enkel een parcellair plan het te onteigenen goed bevatte, bij uitsluiting van welke aanduiding ook van de grondtekening van de werken, die moeten ingevoerd worden en met het oog waarop de onteigening vervolgd was, niettemin beslist heeft dat de door de wet voorgeschreven pleegvormen waren nageleefd, zulks terwijl krachtens de artikelen 2 en 3 van de hiervoren aangeduide wet dd. 27 Mei 1870, het administratief onderzoek moet geopend worden op een ontwerp, bevattende het parcellair plan en tevens de grondtekening der werken, en het hier gaat over een pleegvorm, waarvan luidens de wet zelf de naleving « voorgeschreven is op pene van nietigheid » :

Overwegende dat volgens de artikelen 2 en 3 der wet van 27 Mei 1870 een van de op straffe van nietigheid vereiste pleegvormen, wat aangaat de onteigening ten algemene nutte, hierin bestaat, dat een ontwerp, bevattende de grondtekening der werken en de perceelaftekening wordt neergelegd ten gemeentehuize van de gemeenten op wier grondgebied de werken zich uitstrekken;

Overwegende dat het bestreden arrest vaststelt dat het ontwerp, neergelegd ten gemeentehuize te Leefdaal, gemeente op wier grondgebied het onroerend goed van de aanleggers gelegen is, slechts een plan bevatte van de te onteigenen percelen;

Overwegende dat het arrest niettemin de door de wet voorgeschreven pleegvormen nageleefd verklaart om de reden dat de aanleggers op de hoogte werden gesteld van de aard der uit te voeren werken — het boren van filterputten voor de waterleiding der stad Mechelen — en dat, gezien de aard der werken, een plan er van op voorhand niet kon worden opgesteld;

Overwegende dat de wetgever, door de neerlegging voor te schrijven van een ontwerp bevattende de grondtekening der werken, heeft gewild dat de belanghebbenden zouden kunnen vaststellen dat het goed, waarvan de onteigening vervolgd wordt, nodig was voor de uitvoering van de werken en dat zij desgevallend nuttig klachten zouden kunnen indienen of aanmerkingen maken aangaande de noodzakelijkheid van de onteigening van het goed of althans van de onteigening er van in zijn geheel;

Overwegende dat uit de vaststellingen van het arrest blijkt dat het ten gemeentehuize te Leefdaal neergelegd plan geen enkele aanduiding bevatte over de grenzen van de uit te voeren werken, dat het zelfs geenszins aanduidde of de onteigende partij boorwerken wilde uitvoeren op de gehele uitgestrektheid van het goed der aanleggers of enkel op een deel er van;

Dat bijgevolg verweerders gerechtigd waren staande te houden dat zij zich wegens de onvoldoende vermeldingen van het neergelegd ontwerp in de onmogelijkheid bevonden hebben nuttig de bij art. 5 der wet van 27 Mei 1870 voorziene bezwaren in te dienen of opmerkingen te maken;

Dat het arrest, door op grond van de daarin aangevoerde redenen niettemin te beslissen, dat de wettelijke pleegvormen werden nageleefd, de in het middel aangehaalde bepalingen heeft geschonden;

*Om deze redenen :*

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Brussel en dat melding ervan zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt de eerste verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Gent.

## RAAD VAN STATE

5e Kamer. — 22 Februari 1950.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : MM. Mast en Buch (verslaggever).

Advocaat : Mr Carlos De Baeck.

1. **Betwisting.** — **Ontstaan vóór bekendmaking der wet van 23 December 1946.** — **Indienen van bezwaarschriften en protesten tegen benoemingsvoordrachten.**
2. **Besluiten en reglementen.** — **Reglementaire teksten slechts door algemene en reglementaire bepalingen te wijzigen.** — **Niet door overeenkomsten of gewone besluiten.**
3. **Besluiten en reglementen.** — **Reglementair karakter van het K.B. 2 October 1937 (Statuut Rijkspersoneel) en van het K.B. 7 Augustus 1939 (Beoordeling en bevordering Rijkspersoneel).**
4. **Rijkspersoneel.** — **Bevorderingen.** — **Voorafgaande bezwaren.** — **Horen van reclamant wezenlijke waarborg en substantiële vorm.**
5. **Nietigverklaring.** — **Substantiële vormen.** — **Benoemingsbesluit na verzuim reclamant te horen, in het geval voorzien bij art. 75 Statuut Rijkspersoneel (K.B. 2 October 1937) en art. 23 K.B. 7 Augustus 1939.**

1. *Bij toepassing van artikel 58 der wet van 23 December 1946, is de Raad van State niet bevoegd om kennis te nemen van een beroep tot nietigverklaring, gericht tegen benoemingen, die vanwege verzoeker reeds het voorwerp hadden uitgemaakt van voorafgaande bezwaarschriften en protesten vóór de bekendmaking der wet van 23 December 1946.*

2. *Reglementaire teksten kunnen slechts gewijzigd worden door algemene en reglementaire bepalingen.*

*Een overeenkomst tussen ambtenaar en bestuur kan geen wijziging aanbrengen in de reglementaire bepalingen betreffende het statuut van het Rijkspersoneel.*

*Evenmin mag een benoemingsbesluit de bepalingen van een organiek besluit tegenspreken.*

3. *Het K. B. van 2 October 1937 (Statuut Rijkspersoneel) en het K. B. van 7 Augustus 1939 (Beoordeling en Bevordering Rijkspersoneel) zijn reglementaire teksten.*

4. *Artikel 75 van het K. B. van 2 October 1937 (Statuut Rijkspersoneel) en artikel 23 van het K. B. van 7 Augustus 1939 (Beoordeling en Bevordering) schrijven substantiële vormen voor, die een wezenlijke waarborg uitmaken voor het Rijkspersoneel.*

*Het bestuur kan niet naar willekeur over het horen van de reclamant beslissen.*

5. *Door haar weigering, de reclamant te horen in het geval voorzien bij artikel 75 K. B. van 2 October 1937 en bij artikel 23 K. B. van 7 Augustus 1939, schendt het bestuur substantiële vormen.*

*Aldus uitgevaardigde benoemingsbesluiten worden vernietigd.*

Strymes t./ Belgische Staat (Minister van Verkeerswezen).

De Raad van State,

Gezien het verzoekschrift van 14 October 1948;

Overwegende dat het verzoekschrift strekt tot nietigverklaring :

1° van de besluiten van de Regent van 14 Augustus 1946 houdende benoeming van :

a) de Hr Pineux (E. G.) tot de graad van inspecteur-generaal,

b) de Hr Maréchal (G. F. E. M.) en de Hr Vaerne-wijk (A. J.) tot de graad van directeur,

c) de Hr Baele (W. A.) tot de graad van adviseur,

d) de Hr Vermeulen (E. H.) tot de graad van adviseur,

e) de Hr Heyde (G. A. M. E.) tot de graad van eerst-aanwezend inspecteur;

2° van het besluit van de Regent van 28 November 1946 houdende benoeming van :

a) de Hr Baele (W. A.) tot de graad van directeur van bestuur,

b) de Hr Lemmens (J. B. L.) tot de graad van adviseur;

3° van het besluit van de Regent van 16 Januari 1947, houdende benoeming van de Hr Bauduin (E. A. F. G.) tot de graad van adviseur, met ingang van 1 Juli 1946;

4° van het besluit van de Regent van 23 Januari 1948 houdende benoeming van de Hr Vermeulen (E. H.) tot de graad van directeur van het Bestuur der Posterijen, met ingang van 1 Juli 1946;

5° van het besluit van de Regent van 30 Maart 1948 houdende benoeming van de Hr Heyde (G. A. M. E.) tot de graad van gewestelijk directeur;

Overwegende, wat betreft de besluiten van de Regent van 14 Augustus 1946, dat het Bestuur der Posterijen de 513<sup>de</sup> lijst der bevorderingen op 17 Juli 1946 heeft bekendgemaakt; dat verzoeker de geldigheid van deze lijst heeft bestreden; dat deze benoemingen op 14 September 1946 zijn bekendgemaakt; dat verzoeker zelf heeft verklaard dat, ingevolge een toelichtende brief van de Minister, gedagtekend 8 October 1946 en houdende de vergelijkende staat der aanspraken op bevordering van verzoeker en van de bevorderde ambtenaren, hij «een breedvoerig schrijven, gedagtekend 10 October 1946, met de nauwkeurige uiteenzetting van de toestand aan het bestuur heeft gericht», dat het geschil op die datum is ontstaan en bijgevolg de Raad van State, krachtens artikel 58 van de wet van 23 December 1946, niet bevoegd is om kennis te nemen van het beroep tot nietigverklaring van deze benoemingen;

Overwegende, wat betreft het besluit van de Regent van 28 November 1946, dat het Bestuur de 518<sup>de</sup> lijst der voordrachten tot bevordering van de ambtenaren, wier benoeming verzoeker bestrijdt, op 10 October 1946 heeft bekendgemaakt; dat deze benoemingen in het Staatsblad van 16/17 December 1946 zijn bekend gemaakt; dat verzoeker zelf verklaart vóór deze bekendmaking, en met name op 17 October 1946 en op 12 December 1946, twee bezwaarschriften tegen deze benoemingen te hebben ingediend; dat, bij toepassing van artikel 58 van de wet van 23 December 1946, de Raad van State onbevoegd is om kennis te nemen van dit punt van het verzoekschrift;

Overwegende, wat betreft de benoemingen die het voorwerp zijn van het besluit van de Regent van 16 Januari 1947, dat de voordrachten tot bevordering in de 522<sup>ste</sup> lijst van 6 December 1946 werden bekendgemaakt; dat verzoeker reeds op 12 en 14 December 1946 tegen deze voordrachten tot bevordering protest heeft aangetekend; dat, bij toepassing van artikel 58 van de wet van 23 December 1946 de Raad van State evenmin bevoegd is om kennis te nemen van dit punt van het verzoekschrift;

Overwegende, wat betreft het vierde en het vijfde punt van het verzoekschrift, dat de overeenkomst, door partijen op 31 Januari 1941 gesloten, ter zake geen uitwerking heeft; dat zij geen wijziging heeft kunnen aanbrengen in de reglementaire bepalingen betreffende het statuut van het Rijkspersoneel;

Overwegende dat de tegenpartij staande houdt dat een koninklijk benoemingsbesluit de bepalingen van een organiek koninklijk besluit kan tegenspreken;

Overwegende dat de reglementaire teksten, en namelijk de bepalingen van de koninklijke besluiten van 2 October 1937 houdende het statuut van het Rijkspersoneel en van 7 Augustus 1939 betreffende de beoordeling en de bevordering van het Rijkspersoneel, slechts gewijzigd kunnen worden door algemene en reglementaire bepalingen;

Overwegende, wat betreft de voordrachten tot benoeming die het voorwerp zijn geweest van de besluiten van de Regent van 23 Januari 1948 en van 30 Maart 1948, dat verzoeker telkens, en met name op 7 Januari en 11 Februari 1948, bij aangetekende brief gericht aan de directieraad van het Ministerie van Verkeerswezen, aangevraagd heeft om gehoord te worden; dat, bij toepassing van artikel 75 van het koninklijk besluit van 2 October 1937 en van artikel 23 van het koninklijk besluit van 7 Augustus 1939, ieder ambtenaar die zich benadeeld acht, binnen tien dagen na de kennisgeving van de voordracht en vóór elke beslissing zijn bezwaren indienen kan en aanvragen om gehoord te worden; dat deze bepalingen een wezenlijke waarborg voor het Rijkspersoneel uitmaken en dat, in tegenstelling met wat de tegenpartij staande houdt, het Bestuur niet naar willekeur over het horen van de reclamant kan beslissen; dat de tegenpartij, toen zij in beide gevallen geweigerd heeft verzoeker te horen, substantiële vormen heeft geschonden die in de besluiten van 2 October 1937 en 7 Augustus 1939 zijn voorgeschreven,

#### Besluit :

Artikel 1. — De besluiten van de Regent van 23 Januari 1948 en 30 Maart 1948 worden vernietigd. Het verzoekschrift wordt voor het overige verworven.

Artikel 2. — De betaling van het recht van 300 fr. wegens kosten valt ten laste van de Staat.

Artikel 3. — Het arrest zal, bij uittreksel, op dezelfde wijze als de vernietigde besluiten van de Regent worden bekendgemaakt.

#### RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 14 Maart 1950.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : MM. Mast (verslaggever) en Buch.

1. Ouderdomspensioenen. — Arbeiders. — Rechtspleging. — Commissie van Beroep. — Ondertekening der beslissingen. — Motivering der beslissingen. — Notificatie.
2. Nietigverklaring. — Substantiële of op straf van nietigheid bepaalde vormen. — Beslissingen van de Commissie van Beroep voor ouderdomspensioenen. — Ondertekening. — Motivering. — Notificatie.

Noch uit artikel 72 van het B. R. van 14 September 1946, noch uit enige andere wettelijke of reglementaire bepaling blijkt dat de beslissingen van de Commissie van Beroep voor ouderdomspensioenen door de voorzitter zouden dienen ondertekend, of dat deze formaliteit als een substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven pleegvorm zou dienen beschouwd.

*Gemotiveerd is de beslissing van de Commissie die zich niet vergenoegd heeft met het beamen van de overwegingen van haar verslaggever, doch deze overwegingen in haar beslissing heeft opgenomen en ze tot de hare heeft gemaakt.*

*Voldoende gemotiveerd is de beslissing van de Commissie van Beroep, die uit de tegenstrijdigheid van de opeenvolgende verklaringen van verzoeker en van zijn werkgever over de duur van het dienstverband, de afwezigheid afleidt van de wettelijk vereiste nauwkeurige en overeenstemmende bewijzen van de hoedanigheid van gewezen arbeider (art. 40, § 1, A, samengevoegde wetten op de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood, B. R. van 12 September 1946).*

*De beweringen van verzoeker dat de notificatie der beslissingen andere redenen bevat dan de beslissing zelf, wordt niet weerhouden, daar het gedrukt formulier, waarbij aan verzoeker betekend wordt dat de door hem aangevraagde rentetoeslag niet verleend wordt omdat alle wettelijke stortingen niet werden gedaan en de bij de wet vereiste nauwkeurige en overeenstemmende bewijzen niet voorhanden zijn, niet strijdig is met de bestreden beslissing.*

Van Landuyt t./ Belgische Staat (Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg).

De Raad van State,

Gezien het verzoekschrift d.d. 14 September 1949;

Overwegende dat verzoeker de nietigverklaring aanvraagt van de op 13 Juli 1949 getroffen en op 19 Juli 1949 aan verzoeker betekende beslissing van de Commissie van Beroep inzake ouderdomspensioenen te Antwerpen, waarbij zijn aanvraag tot ouderdomsrentetoeslag zonder onderzoek omtrent de bestaansmiddelen verworpen werd;

Overwegende dat verzoeker, die zijn beroep tot nietigverklaring steunt op de niet naleving van substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven pleegvormen, aanvoert dat de bestreden beslissing niet ondertekend werd door de voorzitter, maar wel door de secretaris-penningmeester; dat de Commissie, door zich te vergenoegen het rapport van haar verslaggever te beamen, haar beslissing niet gemotiveerd heeft, dat haar motivering materieel onjuist is en deze materiële onjuistheid met een afwezigheid van motivering dient gelijkgesteld, en dat de notificatie der beslissing andere redenen behelst dan de beslissing zelf;

Overwegende dat noch uit artikel 72 van het besluit van de Regent van 14 September 1946, waarop verzoeker zich beroept en naar hetwelk de voorzitter « de briefwisseling in ontvangst neemt en ze ondertekent », noch uit enige andere wettelijke of reglementaire bepaling blijkt dat de beslissingen van de Commissie van Beroep door de voorzitter zouden dienen ondertekend, of dat deze formaliteit als een substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven pleegvorm zou dienen beschouwd;

Overwegende dat, in strijd met de bewering van verzoeker, de commissie zich niet vergenoegd heeft met het beamen van de overwegingen van haar verslaggever; dat integendeel de commissie deze overwegingen in haar beslissing heeft opgenomen en ze tot de hare heeft gemaakt; dat aldus de bestreden beslissing gemotiveerd is;

Overwegende dat, luidens artikel 40, § 1, A, van de door het besluit van de Regent van 12 September 1946 samengevoegde wetten op de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood, de hoedanigheid van gewezen arbeider door nauwkeurige en overeenstemmende bewijzen moet vastgesteld worden;

Overwegende dat de bestreden beslissing o.m. vaststelt dat er in de opeenvolgende verklaringen, zowel van verzoeker als van zijn werkgever, betreffende de duur van het dienstverband van de belanghebbende, grote tegenstrijdigheden bestaan; dat de beslissing voldoende gemotiveerd is doordat zij uit deze tegenstrijdigheden de afwezigheid afleidt van de wettelijk vereiste nauwkeurige en overeenstemmende bewijzen;

Overwegende dat het gedrukt formulier, waarbij aan verzoeker betekend werd dat de door hem aangevraagde rentetoeslag niet verleend wordt omdat al de wettelijke stortingen niet werden gedaan en de bij de wet vereiste nauwkeurige en overeenstemmende bewijzen niet voorhanden zijn, niet strijdig is met de motivering van de bestreden beslissing;

Overwegende dat derhalve niet blijkt dat de bestreden beslissing, wegens de door verzoeker aangevoerde redenen, substantiële of op straf van nietigheid bepaalde pleegvormen zou hebben overtreden,

Besluit :

Artikel 1. — Het verzoek wordt verworpen.

Artikel 2. — De betaling van het recht van 300 fr. wegens kosten, valt ten laste van de verzoeker.

## HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 7 December 1949.

Eerste Voorzitter : M. Heyse.

Raadsheren : MM. Hennequin de Villermont en J. Rutsaert.

Advocaat-Generaal : M. Van den Eynde de Rivieren.  
Advocaten : Mrs. Jacobs, Van der Planken en Castille.

**Wanprestatie en onrechtmatige daad. — Geen aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad (artt. 1382 e.v. B.W.), naast die uit contract. — Verjaring van de vordering uit vervoerovereenkomst.**

*De bepaling van de voorwaarden, waarin het vervoer moest geschieden, en de vraag of deze voorwaarden werden nageleefd, behoren tot het louter contractueel gebied; daar bedoelde voorwaarden door de overeenkomst van partijen geregeld werden, worden zij slechts beheerst door de principes van de contractuele verantwoordelijkheid.*

*Het valt niet aan te nemen, dat partijen op de artikelen 1382 e.v. van het B.W. beroep zouden doen om aan zekere contractuele verbintenissen te ontkomen of om zich — op contractueel gebied — te onttrekken aan de principes, welke het domein van hun overeenkomst regelen.*

*Al de vorderingen uit vervoerovereenkomst, met uitzondering van die, welke volgen uit een bij de strafwet voorzien feit, verjaren na zes maanden ter zake van vervoer in het binnenland (artikel 9 wet van 25 Augustus 1891).*

*Zowel uit deze wettekst zelf als uit de aan zijn totstandkoming voorafgegane besprekingen in de Kamer, blijkt duidelijk de wil van de wetgever om enkel in geval van misdrijf een beroep op de artikelen 1382 e.v. B. W. toe te laten.*

Moors t./ Meyers en Nat. Maatschappij van  
Buurtspoorwegen.

Gezien de akte van hoger beroep van 28 October 1947 tegen een vonnis der Rechtbank van Koophandel te Antwerpen d.d. 11 Juli 1947;

Overwegende dat dit hoger beroep ontvankelijk is; Overwegende dat de eerste rechter beroepers eis heeft afgewezen, strekkende tot betaling van de som van 16.372 frank bij wijze van schadevergoeding naar aanleiding van de gebrekkige uitvoering van de lading en het vervoer van 486 papieren zakken cement;

Overwegende inderdaad dat een in kortgeding aangestelde deskundige de schade heeft toegeschreven aan de gebrekkige onderhoudstoestand van twee gebruikte wagons; dat beroeper eerste beroepene verwijt door onachtzaamheid op wagons te hebben geladen die niet geschikt waren om cement te vervoeren, en tweede beroepene gebrekkig materiaal voor het vervoer te hebben gebezigd.

#### I — Wat eerste beroepene betreft :

Overwegende dat volgens het onderzoek van de zaak het bestellen van bedoelde wagons bij de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen door een speciaal afgevaardigde bediende van beroeper (Debeukelaer) is geschied; dat ter zake niet betwist wordt, dat nadien met het laden in diens aanwezigheid aangevangen werd; dat, naar wat verder in strijd met de beweringen van beroeper wel blijkt, voornoemde bediende aan de scheepslagers F. Thys en W. Ruysen bevel gaf ogenblikkelijk te laden;

Overwegende dat aldus, uit de bestanddelen van de zaak als bewezen vaststaat, dat beroepene Meyers met het lossen van een schip en het laden op wagons belast werd; doch dat beroeper niet bewijst dat het nagaan van de geschiktheid van de wagons voor het vervoer eveneens tot de taak van beroepene Meyers behoorde; dat bovenaangehaalde gegevens eerder op het tegenovergestelde wijzen en dienvolgens de verantwoordelijkheid van Meyers niet is komen vast te staan;

#### II. — Wat tweede beroepene betreft :

Overwegende dat de eerste rechter beroepers eis heeft afgewezen ten opzichte van tweede beroepene (de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen) onder meer op grond van verjaring, omdat de eis niet werd ingesteld binnen de bij artikel 9 der Wet van 25 Augustus 1891 op het vervoer bepaalde termijn van zes maanden;

Overwegende dat beroeper de verjaring van de contractuele vordering niet betwist, doch aanvoert dat zijn eis niet op het (vervoer)contract steunt, doch wel op de beginselen van buiten-contractuele verantwoordelijkheid (artikels 1382, 1383 en 1384 van het Burgerlijk Wetboek), en dat tweede beroepene een buiten-overeenkomstelijke fout beging door gebrekkig vervoermateriaal ter beschikking van beroeper te stellen;

Overwegende dat de bepaling van de voorwaarden, waarin het vervoer moest geschieden, en de vraag of deze voorwaarden zijn nageleefd tot het louter contractueel gebied behoren, dat bedoelde voorwaarden door de overeenkomst van partijen geregeld werden en dienvolgens slechts door de principes van de contractuele verantwoordelijkheid kunnen bekrachtigd worden (De Page, Bd. II, 2<sup>de</sup> druk, blz. 854; Savatier : *Traité Respons. civ.* Bd. I, Nrs 152-153);

Overwegende dat het niet aan te nemen valt dat partijen op de artikels 1382 en volgende van het Burgerlijk Wetboek beroep zouden doen om aan zekere contractuele verbintenissen te ontkomen of om zich — op contractueel gebied — te onttrekken aan de principes, welke het domein van hun overeenkomst regelen (zie H. & L. Mazeand : *Traité de la Responsabilité délictuelle et contractuelle*, 2e druk, Bd. I, blz. 228-229);

Overwegende dat al de vorderingen uit de vervoer-overeenkomst ontstaan, met uitzondering van die, welke volgen uit een bij de strafwet voorzien feit — wat hier niet het geval is —, ingevolge artikel 9 van de wet van 25 Augustus 1891 ter zake van vervoer in het binnenland, na zes maanden verjaard zijn; dat zowel uit deze wettekst zelf als uit de besprekingen in de Kamer, welke hem zijn voorafgegaan (zie o.m. de verklaringen van Minister Vandenpeereboom en H. Janson : *Annales Parlementaires*, Kamer van Volksvertegenwoordigers 1890-1891, bl. 31) de wil van de wetgever duidelijk blijkt om enkel in geval van misdrijf een beroep op de artikelen 1382 en volg. van het Burgerlijk Wetboek toe te laten;

Overwegende dat in onderhavig geval, gezien de ten laste van tweede beroepene aangevoerde fout niet door de strafwet voorzien is, men zich aan een werkelijke wetsontduiking en schending van de regelen, die onderhavig contract beheersen zou schuldig maken door op de artikelen 1382 en volgende van het Burgerlijk Wetboek beroep te doen, om aan de verjaring van hogervermeld artikel 9 te ontkomen;

*Om deze redenen,*

Het Hof,

Gezien artikel 24 der Wet van 15 Juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan,

Rechtdoende op tegenspraak,

Ontvangt het hoger beroep, verklaart het ongegrond; bevestigt dienvolgens het vonnis a quo en veroordeelt beroeper in de kosten van het hoger beroep.

NOOT : De Belgische rechtspraak — inzonderheid het Hof van Cassatie in zijn arrest van 13 Februari 1930, Pas. 1930, I, 115 — staat meestal op het standpunt, dat de actie krachtens de artikelen 1382 e.v. B. W. bestaande is naast die ex contractu (zie de door Robert Bouillenne aangehaalde jurisprudentie in zijn werk : *La responsabilité civile extra-contractuelle devant l'évolution du Droit*, p. 9-24).

Het hierboven overgedrukte arrest is blijkbaar een afwijking van de heersende rechtspraak.

### HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 27 December 1949.

Voorzitter : M. Verbeke.

Raadsheren : MM. Marâte en Belpaire.

O.M. : M. Dumon, subst.-Proc.-Gen.

**Belastingen. — Belastingplichtige niet gebonden aan zijn akkoord met door de fiscus aan zijn aanslag aangebrachte rectificaties. — De bij de wetten van 15 en 16 October 1945 gestelde wettelijke vermoedens gelden als zodanig alleen t.o.v. de bij die wetten geregelde bijzondere belastingen.**

*De door de administratie aangebrachte verbeteringen,*

waarmede de belastingplichtige zich akkoord heeft verklaard, hebben dezelfde waarde en dezelfde bewijskracht als de oorspronkelijke aangifte zelve, in de plaats waarvan zij werden gesteld.

*Uit geen enkele wetsbepaling kan worden afgeleid, dat het beweerd akkoord de belastingplichtige zou binden of verval zou ten gevolge hebben van zijn recht om binnen de door de wet gestelde termijn een bezwaar in te dienen tegen het bedrag van zijn aanslagen.*

*De bij de wetten van 15 en 16 October 1945, houdende invoering respectievelijk van een speciale belasting op de winsten, voortvloeiende uit leveringen aan en prestaties aan de vijand, en van een extra-belasting op de in oorlogstijd verkregen exceptionele inkomsten, winsten en baten, gestelde vermoedens met het oog op de bepaling van de door die wetten als belastbaar beschouwde inkomsten, kunnen niet gelden als wettelijke vermoedens ten aanzien van de aanslagen in de gewone inkomstenbelastingen, doch kunnen alleen in aanmerking komen op dezelfde wijze als om het even welke andere tekenen of indiciën, waaruit een hogere graad van gegoedheid mocht blijken dan uit de door de belastingplichtige aangegeven inkomsten.*

De Canck t./ Directeur der Belastingen te Gent.

Overwegende dat voor de dienstjaren 1941 tot en met 1944 eiser werd aangeslagen in de inkomstenbelastingen binnen de door de wet bepaalde termijnen;

Dat echter op 22 November 1946 voor de voormelde dienstjaren aanvullende aanslagen werden nagevorderd, op 8 November van hetzelfde jaar een aanslag bij navordering voor het dienstjaar 1945, dit alles overeenkomstig een rectificatiebericht dd. 31 Juli 1946, hetwelk door de echtgenote van eiser voor akkoord werd ondertekend;

Overwegende dat volgens de bestreden beslissing eiser derwijze zou gebonden zijn door voormeld akkoord dat, bij ontstentenis van stoffelijke misslag, het hem niet is toegelaten een bezwaar in te dienen tegen het beloop van aanslagen, welke werden gevestigd overeenkomstig zijn aldus verbeterde aangiften;

Maar overwegende dat die door de administratie aangebrachte verbeteringen, waarmede eiser zich akkoord zou hebben verklaard, dezelfde waarde en dezelfde bewijskracht hebben als de oorspronkelijke aangifte zelf, in de plaats waarvan zij werden gesteld;

Dat uit geen enkele wetsbepaling kan worden afgeleid noch dat het beweerd akkoord hem zou binden noch dat hetzelfde verval zou medebrengen van zijn vermogen om binnen de door de wet gestelde termijn een reclamatie in te dienen tegen het beloop van zijn aanslagen;

Dat het aldus zonder nut wordt na te gaan in hoever de echtgenote van eiser de macht had om haar akkoord te betuigen met de door de administratie voorgestelde verbeteringen;

Overwegende dat, zoals blijkt uit de bijlagen Nrs 38 en 39 van de administratieve bundel, bedoelde verbeteringen uitsluitend steunen op eisers vermogens-acces tussen 1940 en 1945 en op het bedrag van de uitgaven voor levensonderhoud gedurende dit tijdperk;

Overwegende dat vooraf dient te worden opgemerkt, dat de vermoedens, voorzien door de wetten van 15 en 16 October 1945, houdende invoering respectievelijk van een speciale belasting op de winsten voortvloeiende uit leveringen en prestaties aan de vijand en van een extra-belasting op de in oorlogstijd behaalde

exceptionele inkomsten, winsten en baten, vermoedens, welke zijn gesteld ten einde de door die wetten als belastbaar aangeziene inkomsten te bepalen, geenszins gelden kunnen als wettelijke vermoedens ten aanzien van de vestiging van de gewone inkomstenbelastingen, doch dat de elementen, waarop die vermoedens rusten, alleen kunnen worden in acht genomen op dezelfde wijze als om het even welke andere tekenen of indiciën, waaruit een hogere graad van gegoedheid mocht blijken dan uit de aangegeven inkomsten;

(Het overige zonder belang).

## HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 9 Maart 1950.

Voorzitter : M. de Brabandere.

Raadsheren : MM. De Bersaques en Axters.

Advocaat-Generaal : M. Vermeulen.

Advocaten : Mrs. Merchiers en De Munter.

1. **Koop en verkoop van onroerend goed. — Vordering tot vernietiging wegens benadeling van meer dan 7/12. — Waarde van het verkochte goed.**
2. **Vermomde schenking. — Beperkte interpretatie van artikel 918 B.W. — Bewijs.**

1. *Een verkoop van onroerend goed tegen een bepaalde koopsom en de verbintenis tot het verschaffen van woning en levensonderhoud aan de verkoper is niet noodzakelijk een kansovereenkomst, zodat de vernietiging wegens benadeling van meer dan 7/12 mogelijk is, indien blijkt dat de kansen van winst en verlies niet voor beide partijen gelijk zijn.*

*Ter beoordeling of benadeling van meer dan 7/12 aanwezig is, moet de werkelijke waarde van het goed op de dag van de verkoop geschat worden. Met gunstprijzen op grond van verwantschap tussen verkoper en koper mag geen rekening worden gehouden. De werkelijke waarde is het best af te leiden uit de prijzen bij openbare veilingen.*

2. *Art. 918 B.W. is van strikte uitlegging; het daarin nedergelegde wettelijk vermoeden mag niet uitgebreid worden tot vervreemdingen, waarbij naast een verbintenis tot levensonderhoud, die met lijfrente ware gelijk te stellen, een verplichting tot het verschaffen van woning in het verkochte goed en de betaling van een bepaalde som bedongen zijn.*

*Krachtens art. 1341 B.W. mag het bewijs van een vermomde schenking alleen door een schriftelijke akte geleverd worden tussen partijen.*

Van Lierde t./ Van Lierde.

Overwegende dat het hoger beroep tijdig en regelmatig werd ingesteld;

Overwegende dat geïntimeerden op grond van art. 1674 B.W. wegens benadeling van meer dan zeven twaalfden de vernietiging van de verkoop van een hofstede en van een partij land, gelegen te Zulzeke, verleden bij akte van notaris Van Coppenolle de dato 9 October 1941, van de eerste rechter bekomen hebben; dat appellanten tegen dit vonnis aanvoeren dat art. 1674 op voormelde verkoop niet van toepassing is wegens het wisselvallig karakter van deze overeenkomst; dat daarenboven van geen vernietiging spraak kan zijn, omdat de verkoping een vermomde schenking inhoudt, die alleen vatbaar is voor vermindering

en dat ten slotte de schatting van de verkochte goederen door de gerechtelijke deskundigen de werkelijke waarde overtreft.

Overwegende dat blijkt uit de akte van 9 October 1941 dat deze hofstede met lochting, boomgaard en verdere aanhorigheden, ter grootte van 50 aren 50 centiares, en de partij land ter grootte van een hectare 4 aren en 90 centiares verkocht werden door de ouders der partijen met name Van Lierde aan de bij hem inwonende dochter en schoonzoon, appellanten ter zake, voor de prijs van 65.000 frank en de verbintenis de verkopers te onderhouden hun leven lang onvergeld en met huisvesting in het verkochte huis; dat deze verbintenis voor het heffen der registratierechten geschat werd op 20.000 frank; dat de ouders achtereenvolgens overleden zijn, de moeder op 24 Februari en de vader op 8 Augustus 1942;

Overwegende dat de verkoop van 9 October 1941 in werkelijkheid niet wisselvallig was, wijl de kansen van winst en verlies niet in gelijke mate wederkerig waren; dat immers de verkopers oude lieden waren, de vader geboren zijnde op 25 Augustus en de moeder op 29 December 1868; dat volgens de sterftetafels hun vermoedelijke levensduur slechts zes tot zeven jaar bedroeg en zij in die tijdsruimte het verschil tussen de aankoop prijs en de vijf twaalfden van de waarde, door de gerechtelijke deskundigen aan de verkochte goederen toegeschreven, op verre na niet konden verteren, waar dit verschil de som van 77.208 fr. bedraagt en de contracterende partijen de kosten van onderhoud en huisvesting geschat hebben op 20.000 fr.; dat in werkelijkheid beide verkopers de overeenkomst slechts enkele maanden overleefd hebben; dat derhalve dit middel ongegrond is (Verbr., 12 April 1934, Pas. 1934, I, 236; Gent, 5 Mei 1854, Pas., II, 331; Gent, 30 November 1871, Pas. 1872, II, 147; Luik, 17 Juli 1920, Pas. 1923 II, 43; De Page, T. A nr 342, p. 333; Colin et Capitant : T. 7, nr 546, p. 502; Baudry-Lacantinerie, T. 7, nr 1030, p. 468; Planiol : T. 2, nr 1589, p. 530; Laurent : T. 24, nr 427, p. 419);

Overwegende dat geïntimeerden aan appellanten het recht ontzeggen deze verkoping voor te stellen als een vermomde schenking, omdat zij vóór het verslag van de gerechtelijke deskundigen hebben voorgehouden dat het een werkelijke verkoping was en de bedongen prijs met de werkelijke waarde overeenstemde, dat de eerste rechter deze stelling aangenomen heeft;

Overwegende dat appellanten inderdaad aanvaankelijk hebben voorgehouden dat de prijs van 65.000 fr. gevoegd bij de verbintenis van samenwoning en onderhoud, geschat op 20.000 fr., aan de werkelijke waarde van de goederen gebleven is; dat uit deze vaststelling noodzakelijk volgt dat zij tengevolge van de vroegtijdige dood van de verkopers het verschil tussen beide bedragen zonder enige wederkerigheidsstrekking ontvangen hebben.

O. dat appellanten zich ten onrechte beroepen op het onweerlegbaar vermoeden van art 918 B.W., luidens hetwelk de vervreemding van goederen in vollen eigendom aan een van erfgerechtigden in rechte linie onder last van lijfrente of met afstand van kapitaal een schenking met vrijstelling van inbreng is; dat deze tekst van strenge toepassing is en niet mag uitgebreid worden tot vervreemding, waarbij naast een verbintenis van onderhoud, die met lijfrente gelijk dient te worden gesteld (Luik, 12 Augustus 1841, Pas. 1842 II 61), een recht van samenwoning in het verkochte goed aan de verkopers wordt toegekend en een prijs in kapitaal bedongen (Cass. fr. 14 janv. 1884, D.P. 1884, I, 253; Rennes, 14 févr. 1901, D.P. 1903, 2,

441; Luik, 8 December 1931, Pas. 1933, II, 92; Luik, 29 Jan. 1946, Jur. Liège, 1946, 41; Gent, 10 Juli 1946, Pas. 1946, 11,65; Mechelen, 9 Dec. 1947, R.W. 47-48, 982; Piret et Pirson: Rev. crit. Jur. Belge, 1949, p. 285);

O. dat geïntimeerden het bestaan van een vermomde schenking ontkennen en appellanten dus het bewijs der aangehaalde verdichting moeten leveren (De Page VIII nr 515);

dat geïntimeerden in hun hoedanigheid van rechtsverkrijgenden van hun ouders als partijen bij bewust verkoopcontract dienen te worden beschouwd (De Page VIII bl. 610), en dat overeenkomstig art. 1341 B.W. het bewijs van bedoelde verdichting tussen partijen enkel uit een geschrift mag blijken (De Page VIII bl. 609); Laurent XII nr 328; Planiol et Ripert V nr 426);

dat appellanten in gebreke blijven zulk geschrift over te leggen en het bestaan der ingeroepen schenking derhalve niet vast staat;

O. dat appellanten ten slotte nog voorhouden dat de gerechtelijke deskundigen geen rekening hebben gehouden met de omstandigheid dat het een verkoop gold onder bloedverwanten, bij dewelke nooit de hoogste prijs gevraagd wordt en het enige vergelijkingspunt van het verslag dagtekent van een jaar na de betwiste verkoop, terwijl het vergelijkingspunt, dat zij hebben aangewezen, niet aangenomen werd;

Maar overwegende, dat om de benadeling van meer dan zeven twaalfden na te gaan de goederen moeten geschat worden op de dag van de verkoop, zijnde op 9 October 1941 (art. 1675 B.W.), dat er geen rekening mag gehouden worden met aan verwantschap te wijten gunstprijzen, maar met de werkelijke waarde, die het best uit de prijzen van de openbare veilingen blijkt; dat de deskundigen op deze wijze zijn te werk gegaan en bevestiging in hun schatting matig te zijn geweest; dat de tegenexpertise, door appellanten aan landmeter Ducatillon gevraagd, integendeel vergelijkt met de prijs van een onderhandse verkoop; dat er derhalve geen redenen zijn om aan de juistheid der waardering van de deskundigen te twijfelen;

*Om deze redenen,*

Het Hof,

Gelet op art. 24 der wet van 15 Juni 1935,

Alle andere meeromvattende besluiten en onder meer die, strekkende tot een nieuw onderzoek van deskundigen, verwerpende,

Ontvangt het hoger beroep, verklaart het ongegrond, dienvolgens bevestigt het bestreden vonnis met verwijzing van appellanten in de kosten van de aanleg.

NOOT. Over de beperkte strekking van art. 918 B.W. zie men nog Rb. Kortrijk, 25 Februari 1943, R.W. 1945/1950, 356; Rb. Hasselt, 11 Mei 1949, R.W. 1949/1950, 550; Verbr. 20 Januari 1950, R.W. 1949/1950, 1109.

Over het bewijs van vermomde schenkingen zie Rb. Antwerpen, 11 Juni 1948, R. W. 1948-1949, 276.

Vlaamse Juristen

Abonneert U op het  
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

**BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE**

1e Kamer. — 17 December 1949

Voorzitter : M. Matthys.

Rechters : M.M. Rollier en Janssens.

Advocaten : Mrs. J. Cooreman en M. Duerinck

**Vennootschap. — Wijziging van het « grondvoorwerp » ener N.V. — Tenietgaan der oude en oprichting van een nieuwe N.V. — Evenredige registratierechten op de ingebrachte goederen verschuldigd.**

*De statutaire bepaling luidend : « La société pourra étendre son activité à d'autres objets par voie de modifications aux statuts », kan misschien wel ten gevolge hebben, dat een wijziging der statuten door een vergadering van aandeelhouders, waarbij het hoofddoel (objet essentiel) van de vennootschap veranderd wordt, geldig en regelmatig zijn zou en aan de vennoten zou kunnen worden tegengeworpen, doch kan een dergelijke machtiging niet beletten dat een dussdanige verandering van het hoofddoel zo diep ingrijpend zou kunnen zijn, dat de oude vennootschap erdoor zou teniet zijn gegaan en een nieuwe zou zijn ontstaan.*

*De statutenwijziging, waarbij aan het oorspronkelijke doel der vennootschap (vervaardiging van en handel in schoenen en leder) werden toegevoegd : « Toutes opérations d'entreprises et manufactures » is in casu een wijziging van het « grondvoorwerp » van de vennootschap in de zin van art. 70, lid 2, van de wet op de vennootschappen, zodat de bestaande vennootschap is teniet gegaan en een nieuwe is ontstaan.*

*Derhalve moeten de evenredige registratierechten, verschuldigd voor de oprichting van handelsvennootschappen, worden betaald.*

N.V. Entreprises et Manufactures de l'Escaut t/  
Min. Financiën (Registratie en Domeinen).

Overwegende dat bij akte van notaris Walrave te Dendermonde, dd. 24 Mei 1928 — geregistreerd zeven rollen en zes verwijzingen te Dendermonde, de 25 Mei 1928. Boek 324, blad 31, vak 12. Ontvangen zes duizend frank, getekend de ontvanger Blanckaert en bekendgemaakt in het Staatsblad — Bijlage van 11-12 Juni 1928 akte nr. 8846 — een naamloze vennootschap werd opgericht, « Chaussures de l'Escaut » genaamd (art. 1) ;

Overwegende dat het voorwerp van deze naamloze vennootschap « Chaussures de l'Escaut » in art. 3 van hogervermelde stichtingsakte als volgt wordt omschreven : « 1°) La fabrication et le commerce de chaussures et cuirs de tous genres et de tous articles se rapportant directement ou indirectement à la fabrication et au commerce des chaussures et cuirs en général ; 2°) Toute participation aux entreprises et toutes opérations industrielles ou commerciales pouvant se rattacher aux objets précités par voie de création de sociétés nouvelles belges ou étrangères, de cessions d'apports, de souscription ou d'achat de titres ou droits sociaux, fusions ou autrement ; 3°) La société pourra s'intéresser dans toutes opérations ou entreprises commerciales ou industrielles nécessaires ou utiles à la réalisation des affaires de la société. La définition de l'objet social ci-dessus est énumérative et non limitative.

La société pourra étendre son activité à d'autres objets par voie de modifications aux statuts » ;

Overwegende dat bij akte van notaris Walrave te Dendermonde dd. 27 December 1945, geboekt te Den-

dermonde den 3 Januari 1946, Boek 383, blad 11, vak 7. Drie bladen twee verwijzingen. Ontvangen twintig frank. De Ontvanger (get.) Blanckaert en bekendgemaakt in het staatsblad, bijlage dd. 14-15 Januari 1946 akte nr 603, een proces-verbaal werd opgemaakt van de buitengewone algemene vergadering van de aandeelhouders der N.V. Chaussures de l'Escaut ; dat alle aandeelhouders aanwezig of vertegenwoordigd waren en éénparig de statuten dd. 24 Mei 1928 wijzigden als volgt : « Article 1. Les mots " Chaussures de l'Escaut " sont remplacés par « Entreprises et " Manufactures de l'Escaut " » ; article 3. Ajouter après le troisième alinéa ; 4°) l'Objet de la société s'étend également à toutes opérations d'entreprises et manufactures. Article 32 enz... » ;

Overwegende dat deze notariële akte geboekt werd tegen het vast recht van twintig frank ;

Overwegende dat de Belgische Staat van oordeel is dat deze akte aan het grondvoorwerp van de oorspronkelijke vennootschap zo gevoelige wijzigingen heeft gebracht, dat in werkelijkheid een nieuwe vennootschap werd opgericht ; dat de ontvanger der Belastingen op Akten en erfenissen te Dendermonde dan ook den 22 December 1947 een dwangbevel heeft uitgevaardigd — gezien en uitvoerbaar verklaard door de Directeur der Registratie en Domeinen Gent I, den 23 December 1947 — strekkende tot betaling van de evenredige registratierechten groot 1.50 % op de ingebrachte roerende goederen en 3.50 % op de ingebrachte onroerende goederen ; dat deze goederen respectievelijk op 4.628.000 fr. en 13.601.568 fr. werden geraamd door verweerder, die aldus fr. 365.000 rechten met de intresten en de kosten opvoert ;

Overwegende dat de N.V. Entreprises et Manufactures de l'Escaut tijdig en regelmatig verzet tegen voormeld dwangschrift heeft aangetekend bij exploit van J. De Swaef te Appels dd. 3 Januari 1948 ;

Overwegende dat aanlegster tegen voormeld dwangbevel aanvoert 1°) dat het grondvoorwerp van de oorspronkelijke vennootschap ongewijzigd is gebleven en 2°) dat de onroerende en roerende goederen door verweerder te hoog werden geschat ;

### 1. Het grondvoorwerp van de Vennootschap :

Overwegende dat onmiddellijk dient te worden opgemerkt dat aanlegster zich tevergeefs beroept op de laatste zinsnede van het oorspronkelijke art. 3 van de statuten « La société pourra étendre son activité à d'autres objets par voie de modifications aux statuts » ;

Overwegende dat immers de aandeelhouders aldus aan deze meerderheid — nodig om de statuten te wijzigden — de macht toekennen om zelfs het grondvoorwerp van de vennootschap te veranderen, zodat een derwijze besliste wijziging misschien geldig en regelmatig zijn zou en aan de vennoten zou kunnen worden tegengeworpen ;

Overwegende echter dat een dergelijke machtiging geenszins de werkelijke toedracht en draagwijdte van de doorgevoerde wijziging beïnvloedt en in genen dele kan beletten dat dergelijke verandering aan het grondvoorwerp van de vennootschap zo diepgaande zou kunnen zijn dat de oude vennootschap er door te niet zou zijn gegaan en een andere vennootschap zou zijn ontstaan (Rechtbank Luik 31 Maart 1888. Rec. Gén. nr. 11.033 - Resteau II nr 1293) ;

\* \* \*

Overwegende dat, om na te gaan of ter zake het grondvoorwerp van de vennootschap werkelijk werd gewijzigd in de zin van art. 70 van de Wet op de

Vennootschappen en of dus een nieuwe vennootschap is ontstaan, de Rechtbank vooreerst dient te onderzoeken welke het juiste grondvoorwerp van de N.V. Chaussures de l'Escaut was volgens het oorspronkelijke art. 3 van de statuten;

Overwegende dat, naar luid van punten 1 en 2 van art. 3, het grondvoorwerp de schoenen, het leder en alle daarmee verband houdende artikelen beoogt;

Overwegende dat weliswaar punt 3 «alle mogelijke handels- en nijverheidsverhandelingen en ondernemingen» in het grondvoorwerp opneemt, doch er onmiddellijk aan toevoegt dat zij «nodig of minstens nuttig moeten zijn voor het verwezenlijken van de zaken van de vennootschap»; dat deze «affaires de la société» werden beschreven onder de punten 1 en 2 van art. 3 en niets anders betreffen dan «schoenen, leder en daarmee rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdende artikelen»;

Overwegende dat de opsomming, vervat in de punten 1, 2 en 3 van art. 3 niet beperkend was, zodat mogelijk andere verrichtingen dan het «fabriceren en de handel», dan «handels- en nijverheidsverhandelingen en ondernemingen» mochten aangevat worden zonder dat de statuten behoeften te worden gewijzigd; dat echter deze bewoordingen niet beletten dat iedere vennoot zou gerechtigd geweest zijn zich te verzetten tegen elke verrichting, die noch schoenen noch leder tot voorwerp had of er geen verband mee hield; dat de oorspronkelijke vennootschap zich klaarblijkelijk kristalliseerde rond «schoenen en lederartikelen», die partijen in 1928 exclusief op het oog hadden, bij uitsluiting van elke activiteit die daarvoor noch nuttig noch nodig zou zijn;

Overwegende dat de gekozen benaming «N.V. Chaussures de l'Escaut» deze interpretatie staft; dat vanaf hare stichting in 1928 tot voormelde akte dd. 27 December 1945, deze N.V. Chaussures de l'Escaut in werkelijkheid nooit haar aldus geïnterpreteerd grondvoorwerp blijkt te buiten te zijn gegaan; dat de vennoten zelf hebben gemeend art. 3 te moeten aanvullen om andere handelingen te kunnen verrichten;

Overwegende dat men zich trouwens tevergeefs zou afvragen welke andere sociale voorwerpen — autres objets — aan de Vennootschap nog konden toegevoegd worden door de Algemene Vergadering — bij meerderheid, vereist om de statuten te wijzigen — (art. 3 laatste alinea van de statuten), indien al deze voorwerpen reeds vervat waren in de drie punten van het oorspronkelijk art. 3 van deze statuten;

\* \* \*

Overwegende dat — na ontleding van het oorspronkelijke art. 3 van de statuten — de Rechtbank de vierde paragraaf dient te onderzoeken, die de 27 December 1945 aan dit oorspronkelijk art. 3 werd toegevoegd;

Overwegende dat de woorden «alle ondernemings- of vervaardigingsverrichtingen» — toutes opérations d'entreprises et manufactures — alle denkbare fabricatie, alle mogelijke private of openbare ondernemingen dekt;

Overwegende dat aanlegster zelve bedoelde paragraaf in die breedste zin begrijpt, daar zij de benaming «N.V. Chaussures de l'Escaut» omzette in «N.V. Manufactures et Entreprises de l'Escaut» en zelfs bouwwerken is gaan ondernemen;

Overwegende dat het zonder belang is dat in feite de vroegere bedrijvigheid in schoenen en lederartikelen nog altijd de belangrijkste is; dat immers de absoluut ondubbelzinnige bewoordingen van meerbedoel-

de paragraaf 4 aanlegster toelaten haar oude bedrijfstak volledig te verwaarlozen om zich totaal te wijden aan alle mogelijke fabricaties en ondernemingen, die totaal vreemd zijn aan het oorspronkelijke grondvoorwerp en er zelfs geen het minste nut voor hebben;

Overwegende dat de akte van 27 December 1945 dus het oorspronkelijke grondvoorwerp zo gevoelig heeft gewijzigd dat de bestaande vennootschap is te niet gegaan en een nieuwe is ontstaan; dat aanlegster dus de evenredige registratierechten, voorzien voor het oprichten van handelsvennootschappen, waarvan de hoofdrichting in België gevestigd is, verschuldigd is (art. 115 Wetboek van Registratie).

(Het overige zonder belang).

NOOT. — Vrij algemeen wordt aangenomen, dat de statuten geldig kunnen bepalen, dat de algemene vergadering bevoegd is bij meerderheidsbesluit het «grondvoorwerp» (objet essentiel) van de vennootschap te wijzigen. (Les Nouvelles, III, n° 2522bis, 1ste alinea; Rép. prat., V° sociétés anonymes, n° 1540). De clausule in de statuten van de in bovenstaand vonnis bedoelde vennootschap: «La société pourra étendre son activité à d'autres objets par voie de modification aux statuts», bevat o.i. zonder twijfel een dergelijke machtiging.

Maar afgezien van die statutaire bepaling: krachtens het beginsel van de contractsvrijheid neergelegd in art. 1134 B.W., kan het «grondvoorwerp» van de vennootschap steeds worden gewijzigd bij eenparig besluit van alle vennoten (Les Nouvelles III, n° 2522bis, 2e alinea; Rép. prat., V° sociétés anonymes, n° 1539). Blijkens het in het vonnis aangehaalde proces-verbaal van de notaris werd in casu het hoofddoel van de vennootschap gewijzigd bij besluit in een buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders, waar alle aandeelhouders aanwezig of vertegenwoordigd waren, genomen bij eenparigheid.

De door de rechtbank gewraakte statutenwijziging lijkt ons daarom zonder twijfel volkomen geldig.

Billijk is de beslissing van de rechtbank evenmin: evenredige registratierechten moeten nu worden betaald over dezelfde goederen waarvoor die rechten reeds geheven werden bij de oprichting der vennootschap; in wezen dus een dubbele belasting!

Het Nederlands vennootschapsrecht kent geen bepaling van dezelfde strekking als het tweede lid van art. 70 van de Belgische wet op de vennootschappen. In Nederland wordt algemeen aangenomen, dat het doel van de vennootschap kan gewijzigd worden zonder ontbinding van de vennootschap en oprichting van een nieuwe. (aldus Molengraaff, Leidraad Nederlands Handelsrecht, zevende druk, Deel I, blz. 228 en 247; Van der Heyden-Van der Grinten, Handboek voor de Naamloze Vennootschap naar Nederlands Recht, vierde druk, nr. 78, blz. 83 en nr. 343, blz. 533; Völlmar, Het Nederlands Handelsrecht, zesde druk, nr. 188, blz. 145).

De Hoge Raad heeft bij arrest van 12 November 1924, W. 11298, N.J. 1925, blz. 86, de geldigheid erkend van een statutenwijziging, waarbij een zuivelfabriek was omgezet in een maatschappij tot exploitatie van onroerende goederen.

In Frankrijk is wijziging van het «objet» van de vennootschap mogelijk bij gequalificeerde meerderheid, nl. bij besluit genomen in een algemene vergadering waarin tenminste 3/4 van het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigd is en met een meerderheid van 2/3 der aanwezige stemmen (zie Georges Ripert, Traité élémentaire de Droit commercial n° 1374; art.

31, lid 3 van de wet van 24 Juli 1867 betreffende de vennootschappen op aandelen, gewijzigd bij de wet van 22 November 1913).

Art. 648 van het Zwitsers Wetboek van Verbintenissenrecht vereist insgelijks een gequalificeerde meerderheid voor de wijziging van het doel der vennootschap (aanneming door een aantal stemmen, die tenminste 2/3 van het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigen).

## CORRECTIONELE RECHTBANK TE TURNHOUT

4e Kamer — 26 November 1949.

Alleenzetelend rechter : M. Kempeneer.

O.M. : M. Janssens.

Advocaat : Mr. Schaerlaeken.

**Strafrecht. — Onderhoud van bijzit. — Het begrip « echtelijk huis » in de zin van art. 389 B.W. — Bewijs van geslachtsbetrekkingen door feitelijke vermoedens. — Beroep op impotentie. — Bewijs daarvan toegelaten.**

*Wanneer een gehuwd man met een andere vrouw dan zijn echtgenote samenwoont in het huis van eerstgenoemde, waar zij feitelijk een enkele huishouding hebben, moet dat gehele huis beschouwd worden als « echtelijk huis » in de zin van art 389 W. v. S.*

*Voor het bewijs van geslachtsbetrekkingen is niet vereist ontdekking « in ipsis rebus veneris »; het vaststaan van zekere feitelijke omstandigheden kan daartoe voldoende vermoeden opleveren. Indien de man zich tegenover zodanig vermoeden beroept op zijn natuurlijke seksuele onmacht, moet hij tot het bewijs daarvan worden toegelaten.*

O. M. en C. t/ B.

Overwegende dat betichte vervolgd wordt op grond van art. 389 van het Strafwetboek, om « een bijzit in het echtelijk huis onderhouden te hebben »;

Overwegende dat het bestaan van voormeld misdrijf noodzakelijkerwijze veronderstelt dat betichte geslachtsbetrekkingen zou onderhouden met een andere vrouw dan zijn echtgenote, en dit in een plaats die als « echtelijke woning » kan worden beschouwd.

Overwegende dat vaststaat dat betichte, alhoewel gehuwd met C... Maria Coleta, zijn intrek heeft genomen in het huis van V... d. V... Maria Coleta; dat daar waar uit de eigen verklaringen van betichte en V... d. V... blijkt dat deze beiden in feite een enkele huishouding hebben met gemeenschappelijke keuken, de hele woning van V... d. V... als woonplaats van betichte moet worden aangezien, zodat deze woning wel degelijk het karakter heeft van « echtelijk huis » in de zin van voormeld art. 389 van het strafwetboek;

Overwegende anderzijds dat om het bestaan van geslachtsbetrekkingen tussen betichte en een andere vrouw als bewezen te kunnen aanzien, het niet vereist is dat beiden « in ipsis rebus veneris » betraapt zijn; dat rechtsleer en rechtspraak het eens zijn om aan te nemen dat zekere feitelijke omstandigheden en vaststellingen een genoegzaam vermoeden kunnen doen ontstaan om als bewijs van deze betrekkingen te kunnen gelden;

Overwegende nochtans dat ter zake, de vaststellingen van de Commissaris Van Wijnsberghe weliswaar het vermoeden wekken, dat er geslachtsomgang be-

staat tussen betichte en V... d. V..., doch dat dit vermoeden door andere feitelijke omstandigheden zou kunnen wegvallen;

Overwegende inderdaad dat betichte beweert dat hij ingevolge een verzwakking der geslachtsklieren in de fysische onmogelijkheid verkeert om seksuele betrekkingen te onderhouden; dat hij aanbiedt zich door een geneesheer-deskundige te laten onderzoeken om de echtheid dezer bewering te doen vaststellen;

Overwegende dat, daar de « voldongen geslachtelijke gemeenschap » (union consommée des sexes) een noodzakelijk bestanddeel van het misdrijf van overspel of onderhoud van bijzit uitmaakt, de door betichte voorgestelde onderzoeksmaatregel noodzakelijk blijkt om met volledige kennis van zaken te kunnen rechtsprekken;

*Om deze redenen :*

Vonnissende op tegenspraak :

De Rechtbank, alvorens verder recht te spreken, benoemd als deskundige de heer Dr. J. Proost, geneesheer te Turnhout, Begijnenstraat, met opdracht, na aflegging voor deze Rechtbank, van de door de wet als deskundige vereiste eed de betichte op seksueel gebied te onderzoeken en in een beredeneerd verslag te doen kennen of hij zich al dan niet, in een zulkdanige toestand bevindt of ten minste bevonden heeft op het ogenblik der vaststellingen, dat het hem op volstrekte wijze onmogelijk is volledige geslachtelijke gemeenschap te hebben met een vrouw.

Behoudt zich de uitspraak over de kosten voor en stelt de zaak voor verdere behandeling uit tot een onbepaalde datum;

Belast het Openbaar Ministerie met de uitvoering van dit vonnis.

NOOT : Bij eindvonnis d.d. 29 April 1950 in bovenbedoelde zaak heeft dezelfde Kamer der Turnhoutse Rechtbank geconstateerd, dat het geneeskundig onderzoek de seksuele onmacht van de man niet heeft vastgesteld, en verdachte veroordeeld tot 50 fr. boete voorwaardelijk en tot betaling van één fr. schadevergoeding aan zijn echtgenote, burgerlijke partij.

## BIBLIOGRAPHIE

**C. KETELAER : De gemeentebelastingen.** - N.V. Standaard-Boekhandel - Antwerpen, Brussel, Gent, Leuven. - 1949. - 298 p.

In de Franse taal zijn er over dit zeer actueel onderwerp sedert de bevrijding een paar uitstekende werken verschenen, namelijk datgene van Robert Wilkin « Les taxes communales » en vooral het bijzonder degelijk en juridisch sterk gefundeerd werk van Yves Delacroix met een gelijkaardige titel.

In het Nederlands publiceerde in 1938 Prof. F. E. De Vissschere, der Universiteit van Leuven, zijn bekend boek over « Het gemeentelijk belastinggebied ». Dit laatste werk was echter geen praktische uiteenzetting over de toepassing der gemeentelijke taxes, doch een brede wetenschappelijke studie over de financiële verhouding tussen het rijk en de gemeente, met de speciale bedoeling een vergelijkende studie uit te werken van het Nederlands en het Belgisch stelsel. Door de recente wet op de gemeentelijke financiën hebben zekere gedeelten van dit werk hun actueel karakter grotendeels ingeboet.

Een praktische handleiding over de gemeentelijke

belastingen in het Nederlands ontbrak nog.

De heer Ketelaer, wiens geschriften over het administratief recht zo gunstig gekend zijn, heeft thans deze leemte aangevuld en een uitvoerige monografie gepubliceerd over de gemeentebelastingen.

In de samenstelling van het boek volgt de auteur een andere orde dan degene die in dergelijke werken gebruikelijk is. Meestal wordt eerst het gemeentelijk belastinggebied beschreven, om daarna de formaliteiten van vaststelling, invordering en verhaal te onderzoeken.

De heer Ketelaer, na een algemene uiteenzetting van de gemeentelijke autonomie, beschrijft eerst ons wettelijk stelsel van invoering, wijziging en afschaffing der gemeentebelastingen, waarna de wijze van invordering grondig wordt ontwikkeld. Dan komt de proceduur van het verhaal tegen de belastingen aan de beurt, de verjaring, de privileges en het stelsel der strafrechtelijke overtredingen.

Het is slechts na dit alles dat de schrijver in een zeer uitvoerig hoofdstuk XIV heel de stof onderzoekt die het voorwerp kan zijn voor de toepassing van gemeentelijke belastingen. De onderwerpen die hierbij in aanmerking komen, worden in alfabetische orde gerangschikt, zodat men dadelijk het gezochte kan ontdekken.

De behandelde stof is op zeer duidelijke wijze voorgesteld en de tekst is doorspekt met een overvloed van verwijzingen naar de rechtspraak.

Het boek van de heer Ketelaer is een belangrijke aanwinst voor onze administratiefrechtelijke literatuur.

Het werk is over het algemeen in een uitstekende taal geschreven. Nochtans hebben wij bij de lectuur terloops enkele termen aangestreept die beter anders waren uitgedrukt geworden, zoals « verzetaanteekening », « niet-toelating », en dergelijke. R. V.

**Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis.** - Deel XVIII. - Aflevering 1. - J. B. Wolters' Uitgeversmaatschappij N.V. - Groningen - Djakarta. - Etabl. E. Bruylant S.A., Brussel - Martinus Nijhoff S.A., Den Haag. - 1950. - 133 p.

Het is een blijde tijding voor de wetenschappelijke wereld der juristen dat het « Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis » opnieuw verschijnt. Gedurende de publicatie van de XVIIe jaargang, in 1941, was het tijdschrift, tengevolge van de bezettingsomstandigheden, genoodzaakt zijn uitgave te schorsen. Tijdens de vorige 17 jaren had het zich in de internationale rechtswereld een uitzonderlijk hoge faam weten te verwerven.

Het is vooral verheugend te kunnen vaststellen dat vanaf de XVIIIe jaargang, waarvan thans de eerste aflevering is verschenen, het « Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis » onder de redactie staat van een reeks zowel Belgische als Nederlandse geleerden. Deze samenwerking van rechtshistorici uit Noord en Zuid is zonder twiifel een van de meest verblijdende manifestaties der toenadering die zich tussen Nederland en België op wetenschappelijk terrein meer en meer ontwikkelt.

Het eerste nummer, dat thans voor ons ligt, is op alle gebied waardig van de schitterende reeks der vroegere jaargangen. Het bevat een artikel van Prof. E. M. Meijers over « Le droit ménapien », waarin de uitzonderlijk grote wetenschappelijke informatie en de originele geest van deze beroemde auteur zich doen gelden. Prof. J. Gilissen, uit Brussel, publiceert het eerste gedeelte van een uitvoerig onderzoek over « Les

phases de la codification et de l'homologation des coutumes dans les XVII provinces des Pays-Bas », waarin hij grondig de pogingen tot codificatie der costuy-men nagaat zo vóór als na 1531, jaar waarin Karel V in een beruchte ordonnance de schriftelijke vaststelling ervan voorschreef.

Recenties, die op zichzelf uitgebreide studies vormen, vullen het overige gedeelte van het nummer.

« Het Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis », dat in de eerste plaats op internationaal gebied de wetenschap wil dienen, publiceert de bijdragen van de geleerden, die er aan medewerken, in de oorspronkelijke taal en zo kunnen deze bijdragen gesteld zijn in het Nederlands, het Frans, het Italiaans, het Engels, het Duits of het Latijn.

Voor de boekbesprekingen geldt echter de regel dat zij geschieden in de taal van het besproken werk. Zo zien wij Prof. J. C. Van Oven twee werken van Duitsers over het Romeins recht in het Duits bespreken, waarbij hij in voetnota vermeldt dat hij verlangt zich aan de regel te houden « obgleich es mir noch sehr zuwider ist eine Sprache zu schreiben, die wir gelernt haben zu hassen... ».

In een « Chronique » vermeldt Dr Maes al de publicaties op het gebied van de rechtsgeschiedenis verschenen in Nederland en België gedurende de periode 1939-1949, een overzicht dat een rijke bron van inlichtingen en werkmateriaal uitmaakt.

Eindelijk wordt in necrologische artikelen de levensloop en het werk beschreven van Van Kan, Van Kuyk, Van der Heijden en Naber.

Het zal al degenen, die belang stellen in de rechtsgeschiedenis, ten eerste verheugen dat het merkwaardig « Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis » zijn zo hoogstaande wetenschappelijke bedrijvigheid herneemt. R. V.

**Mr. R. FEENSTRA : Reclame en Revindicatie.** - Onderzoekingen omtrent de rol in de ontwikkelingsgeschiedenis van het recht van reclame gespeeld door den Romeinsrechtelijken regel omtrent eigendomsovergang en prijsbetaling bij koop (Inst. 2.1.41), Haarlem, H. D. Tjeenk Willink en Zn, N.V., 1949, blz. 327.

Het onderhavige werk is het academisch proefschrift, waarmede de heer Robert Feenstra — thans docent in de rechtsgeschiedenis aan de Utrechtse Universiteit, in recht van verleden jaar de graad van doctor in de rechtsgeleerdheid aan de Universiteit van Amsterdam heeft verkregen. In dit boek wordt de vraag behandeld, of en in hoeverre het huidige Nederlandse recht van reclame van de onbetaalde verkoper (artikel 1195 Nederl. B. W., artikel 230 v.v. Nederl. W. v. K., te vergelijken met artikel 20 (vroeger artikel 2102 c.c.) van de Belgische wet van 16 December 1851 op de voorrechten en hypotheeken) zijn oorsprong vindt in de Romeinsrechtelijke regel, dat bij koop de eigendom niet overgaat als de koop prijs niet is betaald of daarvoor geen zekerheid is gesteld. Waar uit deze regel logischerwijze volgt, dat, zo lang aan de eisen van de betaling of zekerheidstelling niet is voldaan, de verkoper ook zijn eigendomsactie, de revindicatie behoudt, is deze vraag bondig aldus te formuleren: is de huidige reclame ontstaan uit een Romeinsrechtelijke revindicatie en zo ja, in hoeverre?

Volgens de meeste Nederlandse auteurs is het recht van reclame van de onbetaalde verkoper, zowel, via het oud-Nederlandse als via het oud-Franse recht uit de aangehaalde Romeinsrechtelijke regel ontstaan.

Door de Duitse rechtshistoricus, Heinrich Mitteis, is evenwel in 1912 de Romeinsrechtelijke oorsprong van het Nederlands reclamerecht ontkend. Mitteis betoogde, dat in het Middeleeuwse Nederlandse recht een terugvorderingsrecht van de onbetaalde verkoper zich ook buiten het Romeinse recht om zou hebben ontwikkeld, een stelling, die door de Nederlandse rechtshistorici Van Apeldoorn en de Blécourt niet helemaal werd tegengesproken. Feenstra heeft deze stelling aan een nieuw en uitvoerig onderzoek onderworpen; de resultaten hiervan zijn in dit proefschrift, bestaande uit drie hoofdstukken, neergelegd. In het eerste hoofdstuk zet Feenstra het recht van reclame in zijn tegenwoordige vorm kort uiteen; de conclusie, die uit dit overzicht moet getrokken worden is, dat de reclame eigenlijk niet goed past in het stelsel van het geldende Nederlandse recht en dat haar opname in de wetboeken alleen historisch te verklaren is. Om het historisch verband tussen het Nederlands recht van reclame en de Romeinsrechtelijke prijsbetalingsregel nauwkeuriger te kunnen aantonen (hetgeen in hoofdstuk III wordt gedaan) heeft de auteur een belangrijke studie over de betekenis van de prijsbetalingsregel in het Romeinse recht zelf daaraan laten voorafgaan (blz. 11-97).

Als resultaat van zijn onderzoek meent Feenstra de gestelde vraag naar de oorsprong van het reclamerecht in beginsel nog te kunnen beantwoorden in de formulering van Holtius uit het jaar 1861: « Als eerste bronnen dezer wetgeving zijn te beschouwen: a) het Romeinsche regt; b) de wyzigingen daarin, vroegtijdig door de invloed der Germaanse regten, en door de behoeften van handel en verkeer, die zich vanzelf deden gevoelen, aangenomen; c) de uitkomst dezer vereenigde werking, in de Franse Coutumes en in onze stadregten waarneembaar, waartoe voor ons byzonder de costuimen van Antwerpen behooren ».

De auteur besluit zijn boek aldus:

« Wij vleien ons niet met de gedachte al deze moeilijkheden ontdekt en nog veel minder ze opgelost te hebben. Doch wij achten dit proefschrift niet te vergeefs geschreven, wanneer het er toe zal kunnen bijdragen de problemen, die met de oorsprong van het reclamerecht en de betekenis van de prijsbetalingsregel verbonden zijn, in hun geheel te overzien en wanneer het ook buiten dit onderwerp de overtuiging kan helpen vestigen, dat de receptie van het Romeinse recht in Europa zich soms langs meer en langs andere wegen heeft voltrokken dan men veelal aanneemt. »

De recensent moge daaraan toevoegen, dat Feenstra met het schrijven van zijn proefschrift tevens het bewijs geleverd heeft van zijn voortreffelijk wetenschappelijk kunnen.

B.

**HANS PLANITZ: Deutsche Rechtsgeschichte.** - Hermann Böhlau Nachf. Graz, 1950, in 8°, XII + 304 p.

De bekende Duitse rechtshistoricus, Hans Planitz, thans ord. Professor aan de Weense Universiteit, heeft zopas een magistrale *Deutsche Rechtsgeschichte* gepubliceerd. Het grootste gedeelte van dit merkwaardig overzicht is gewijd aan het frankische en middeleeuwse recht: 192 p. van de 262 p. tekst. De nieuwere periode is dan ook beknopter behandeld.

Planitz beëindigt de moderne periode rond circa 1918. Elk deel (Germaanse tijd, Frankische tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd), is onderverdeeld in de algemene « Grondlagen », de politieke « Verfassung » van de Staat, het privaatrecht en het strafrecht, de procedure en de rechtsbronnen, zodat elk hoofdstuk ingeschakeld

werd in het politieke, godsdienstige, culturele en economische leven.

De literatuur is nauwkeurig bijgehouden: enkele kleine opmerkingen evenwel betreffende de algemene werken in het « *Schriftum anderer europäischer Rechte* »: de laatste uitgave van De Blécourt (vóór de omgewerkte van Fischer in 1950) dateert uit 1939 en niet 1931; naast de Précis van Olivier-Martin is er zijn *Histoire du Droit français*, van 1948; de derde uitgave van Garcia Gallo's *Historia del Derecho Espanol* is van 1948; op p. 192 dient bij het *Schriftum* ook nog gevoegd de uitgave in de oud-vaderlandse rechtsbronnen (1900) van Fruin en Molhuysen van Philippus van Leyden; en het huwelijk van Philips de Schone met Johanna van Castilië vond niet plaats in 1494 (p. 193), maar op 21 October 1496.

Een leerrijke tijdstafel, een uitgebreid namen- en zaakregister hebben de bruikbaarheid van dit in heldere taal en vlotte stijl geschreven belangrijke boek nog verhoogd.

Wij zien echter met nog grotere nieuwsgierigheid uit naar de *Bibliographie zur deutschen Rechtsgeschichte*, welke Planitz, in samenwerking met Thea Buyken, te Frankfurt, in vijf delen eerlang zal publiceren.

Dit werk zal ongetwijfeld een grote lacune aanvullen, gezien de laatste soortgelijke bibliographie in 1858 verschenen is. Planitz' bibliographie is dan ook de aanvulling daarvan, daar het alle publicaties (ook de dissertaties) zal vermelden, welke sinds 1850 tot 1949 verschenen zijn. Het is o.i. niet nodig het belang van dit werk verder te onderstrepen, dat wij na verschijnen op deze plaats zullen bespreken.

L. Th. Maes.

**JEAN IMBERT: Histoire du Droit Privé.** - Coll. *Que sais-je?* - Presses Universitaires de France, Paris, 1950, 135 p.

In de populaire, maar goed-vulgariserende Franse reeks *Que sais-je?*, waarin in 1943 een *Histoire de la justice* van Marcel Rousselot verscheen, kwam thans als n° 408 een uitstekend overzicht van het Franse privaatrecht van de pers. Jean Imbert, hoogleraar te Nancy en een der beste der jongere Franse romanisten, is zich sinds een paar jaar meer en meer gaan toeleggen op het canonieke en het Franse gewoonterecht. Vrucht hiervan was o.m. zijn magistraal werk « *Les Hôpitaux en droit canonique* » (1947), bekroond met de Prix Koenigswarter, en waarvan eerlang een tweede deel zal worden gepubliceerd.

Onderhavig boek richt zich niet tot de studenten in de rechten, noch tot de rechtshistorici, maar wel tot de intelligente lezers, met een algemene cultuur. En hierin is de auteur ten volle geslaagd.

In tegenstelling tot de grotere rechtsoverzichten is het plan van Imbert's *Histoire* niet logisch, maar historisch opgevat. Eerst wordt de geboorte van het Franse recht (tot de 10<sup>de</sup> eeuw) behandeld: Romeinse invloeden en Frankisch recht. Daarna schetst hij de rechtsverplichting tijdens het leenstelsel (tot de 16<sup>de</sup> eeuw): receptie, gewoonterecht, leenrecht, canoniek recht, corporatief recht). Vervolgens wordt de éénmakingsbeweging van het privaatrecht (tot einde der 18<sup>de</sup> eeuw) geschetst: vooreerst tot aan de Revolutie, vervolgens de revolutionnaire en eindelijk de Napoleonistische éénmaking. Ten slotte wordt de evolutie sinds de Code Civil onderzocht: de revolutionnaire strekkingen (vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid) tegen de geest van de Code Civil, en de moderne behoeften (economie, biologie en arbeid)

tegen de oplossingen van de Code. Zeer raak zijn zijn opmerkingen over « Le déclin de la technique législative » (p. 126 en volgende) : « Les motifs du déclin de la législation sont bien connus : le manque de connaissance juridique de la plupart des assemblées législatives, leur désir de satisfaire le plus grand nombre possible d'électeurs. Incompétence et démagogie sont les deux plaies qui dévorent notre législation depuis quelques années : sans doute ne sont-elles pas mortelles, mais encore faudrait-il porter remède pour permettre l'épanouissement des principes nouveaux ».

Betreffende het werk van de « Commission de réforme du Code Civil » (in 1945 opgericht), waarvoor de auteur groot ontzag heeft, zegt hij dat de Commissie « a proposé la sanction législative de solutions depuis longtemps adoptées par la jurisprudence (concernant par exemple la rupture des fiançailles ou par la pratique (suppression des oppositions au mariage, dernière survivance des « sommations respectueuses») ». Mais aucun des grands problèmes juridiques qui se posent à la France du milieu du XX<sup>e</sup> siècle n'a été résolu, ne pourrait, et ne pourra l'être de cette manière » (p. 131-132).

Al behandelt hij alleen grepen uit het privaatrecht (huwelijks-, huwelijksgoederenrecht en erfrecht) met weglating van verbintenissen- en zakenrecht, toch zal de ontwikkelde lezer, zonder rechtskennissen, hierdoor een klaar inzicht krijgen in de Franse privaatrechtsgeschiedenis.

Wij raden de lectuur van dit beknopt overzicht, dat men in één adem doorleest, echter ook aan onze juristen ten zeerste aan, want het is een feit dat over het algemeen zij rechtshistorisch niet sterk geschoold zijn. Een historisch inzicht van de moderne rechtsinstituten, die zij in hun dagelijkse praktijk behandelen, is niet zonder nut. En dit boekje is daarvoor uiterst geschikt.

*L. Th. Maes.*

**JEAN IMBERT : Note sur l'histoire du droit lorrain.**  
- (Annales de l'Est, 5<sup>me</sup> série, 1<sup>re</sup> année, n° 1, Nancy, 1950, p. 35-54.)

De thesis van Justius Ficker (Untersuchungen zur Erbfolge d. ostgerm. Rechte, 1891, 1904) over de uitgebreidheid van het Loreinse recht verwerpend, heeft Jean Imbert, zich steunende op reeds gepubliceerde werken, enkele aspecten aangetoond van de oorspronkelijkheid en de samenhang van het Loreinse gewoonterecht. Verder heeft hij bewezen hoe de bestaande werken zouden kunnen worden aangevuld en verbeterd, dank zij de handschriften of nog niet bestudeerde oude en nieuwere costuimen.

Als twee hoofdkenmerken van het Loreinse gewoonterecht stipt Imbert aan: de fundamentele tegenstelling tussen de « clerics » en « laics » (art. 1 van de « coutume du duché de Lorraine » luidt : « Au duché de Lorraine, y a clerics et laics ») en de tegenstelling vrije en horige (coutume de Metz : « par la coutume de la ville de Metz, et pays messin, toutes personnes sont franchises, nulles de servile condition »).

In het adellijk personenrecht van de hertogdommen Lorreinen, Bar en Frans Luxemburg vindt men twee rechten, die het onderscheiden van het algemeen Frans recht : de instelling der Assises en het voorrecht der mannelijkheid.

Het laatste stuk van deze belangrijke studie ontleedt het in Frankrijk bijna onbekende Livre des droits de Verdun, uitgegeven door Prof. E. M. Meyers en J. J. Salverda de Grave.

*L. Th. Maes.*

## BALIELEVEN

### VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

#### Algemene Vergadering te Charleroi

Wanneer wij ons Zaterdagmorgen, kort na 9 uur, vóór het station te Charleroi bevonden om er de confraters te ontmoeten die zouden deelnemen aan de jaarlijkse algemene bijeenkomst van het Verbond der Belgische Advocaten, beloofde een vriendelijk zonnetje een heerlijke dag.

Een der eerste aanwezigen was de immer ijverige Voorzitter Stafhouder Collignon, die spoedig vervoegd werd door Mr Hanriquet, Stafhouder der Balie van Charleroi. Weldra kwamen de auto's toe, die van uit alle streken van het land een groot aantal confraters aanvoerden. Er waren er van Brugge en van Aarlen, van Antwerpen, Gent, Oudenaarde en Hasselt en van Luik, Neufchâteau, Doornik en Namen, zonder het belangrijk contingent van Brussel te vergeten, terwijl een groot getal leden der Balie van Charleroi er aan gehouden hadden hun confraters te verwelkomen. Rond 9,30 uur waren er een 150 advocaten samengekomen en een lange, stoet van auto's begaf zich naar de fabrieken van de « Ateliers de construction électriques de Charleroi », die gedurende de morgen zouden bezichtigd worden.

De ontvangst die het Verbond te beurt viel in dit reusachtig complex van werkplaatsen was allerhartelijkst. Er werd eerst door een der leden van het bestuur aan de bezoekers een uiteenzetting gegeven van de bijzonderste activiteiten der fabriek, waarna in een aantal groepen, onder leiding van bevoegde technici, de werkplaatsen zelf bezocht werden. Deze zijn echter zo verbijsterend uitgebreid, dat slechts een klein gedeelte ervan voor het bezoek in aanmerking kon komen. Dit was echter meer dan voldoende om al de aanwezigen met de grootste bewondering te vervullen voor de technische volmaaktheid dezer werkplaatsen en voor de uiterst moderne werkmethoden.

Na het bezoek werd er nog vergaderd en door een der leiders van de onderneming werden talrijke inlichtingen verstrekt betreffende de sociale organisatie, de toestand van het personeel, de quantiteit der productie, het export, enz. Deze mededelingen werden daarna geïllustreerd door het afrollen van een film, die op aanschouwelijke wijze een beeld gaf van de reusachtige activiteit der A. C. E. C.

's Middags werd de lunch gebruikt in een der afdelingen van de fabrieken.

In de namiddag had de algemene vergadering plaats op het Gerechtshof te Charleroi. Na een voorafgaandelijke hulde aan de gevallen leden der Balie tijdens de laatste oorlog, opende de heer Stafhouder Hanriquet de vergadering en heette hij al de aanwezigen welkom.

De heer Voorzitter Collignon gaf daarna het woord aan de algemene secretaris, Mr Thiebalud, om lezing te geven van het jaarverslag, waarvan wij hieronder de beknopte samenvatting mededelen.

Mr Landrien rapporteerde daarna de financiële toestand van het Verbond.

Het verslag van Mr Thiebault, dat in het Frans werd uitgebracht, werd in het Nederlands herhaald door Mr A. Diercxsens.

Na deze voorafgaandelijke mededelingen ging Mr Collignon over tot de uitreiking van de Destrée-prijs, die toegekend was geworden aan onze jonge confrater Mr Van Kerckhove, der Balie van Brussel. Deze uitreiking gaf Mr Collignon de gelegenheid in een schitterende improvisatie de noodzakelijkheid te onderlijnen van het wetenschappelijk juridisch werk voor de jon-

geren aan de Balie en de hoop die het Verbond heeft gesteld in hun werkzaamheid en hun toewijding.

Hierna kwam de onder-voorzitter, Mr Laga, aan het woord, die in het Nederlands, op uitvoerige wijze, de toestand onderzocht van de advocaten in de tegenwoordige tijd. Deze belangrijke redevoering werd door Mr Diercxsens in het Frans samengevat.

Eindelijk werd de vergadering besloten door een rede van de voorzitter, Mr Collignon, die met zijn gewone welsprekendheid in een vurige en meeslepende uiteenzetting de noden in het licht stelde van de advocatuur, zo op materieel als op geestelijk gebied, en die de taak omschreef die weggelegd was voor het Verbond om in deze noden te verhelpen. Deze overheerlijke rede werd voor de spreker een ware triomf en onbedaarlijk waren de toejuichingen der aanwezigen.

Na deze zo welgelukte vergadering werden de deelnemers aan het congres ontvangen op het stadhuis te Charleroi, waar ze werden toegesproken door de heer schepen Embise, en waarbij Mr E. Janson in gepaste bewoordingen voor de gastvrijheid van het gemeentebestuur van Charleroi bedankte.

Bij het drinken van een glas champagne werd het een hartelijke verbroedering tussen de confraters der verschillende Balies en de afgevaardigden uit de bevriende landen.

's Avonds had het traditioneel banket plaats in het Hôtel de la Bourse. De heer Minister van Justitie, Carton de Wiart, vereerde deze samenkomst met zijn aanwezigheid en zoals het hoort werd er gespeecht: de Stafhouder met vereiste plechtigheid, Minister Carton de Wiart met jeugdige geestdrift, de Nederlandse afgevaardigde Mr Blom met passende ernst, de afgevaardigde der Balie van Parijs met grote uitvoerigheid, de voorzitter van het Verbond der Franse advocaten met plechtige statigheid en eindelijk Mr Collignon met sprankelende geest.

Het was een bijeenkomst in de lijn der goede traditie.

Wij wensen er hier op te wijzen dat, wat betreft het gebruik der talen, de vergadering van het Verbond aan alle vereisten heeft voldaan. De beide landstalen werden in gelijke mate gebruikt en voor die confraters, die de tweede taal niet begrepen, werden korte samenvattingen in de andere taal voorgebracht, wat leidde tot algemene voldoening.

R. V.

#### **Samenvatting van het jaarverslag van Mr Thiébauld, algemeen secretaris van het Verbond der Belgische Advocaten.**

De fiscale wetgeving blijft steeds de Balie onderdrukken.

Spijts het instellen door de Fiscus van een reeks contrôlemaatregelen, welke elke mogelijkheid van bedrog uitsluiten, blijft het gebrek aan evenwicht ten laste van de advocatuur volledig bestaan. Uitdrukkelijke beloften aan Stokhouder Renkin werden over het hoofd gezien! Mondelinge verbintenissen van de Minister van Financiën, plechtig in 1948 afgelegd, blijven zonder enige weergalm! Veel meer, de wetgeving van 14 Februari 1948 is voor de Balie een volledige teleurstelling, terwijl onze parlementaire confraters stilzwijgend de voorafgaandelijke debatten dezer wetgeving hadden bijgewoond!

Voorzeker treffen deze verwijten niet onze parlementaire confraters Mrs Philippart en Van de Wiele, die samen met de Heer Stafhouder Chomé met twee hoge ambtenaars van het Beheer van financiën de besprekingen voerden en een rondschriven van

dit Beheer uitlokten waarvan de inhoud U voorzeker reeds gekend is.

De voornaamste betrachting echter: *fiscale gelijkheid*, is nog niet verworven, doch de politieke conjunctuur blijkt weleer aan de basis te zijn van het niet afschaffen van de wetgeving van 1947.

Daarom blijven wij op de bres!

Er dient echter met klem gezegd dat, zo wij reeds na langdurig en hardnekkig strijden op dit gebied toch «iets» hebben verworven, wij dit te danken hebben aan de onverpoosde ijver van Stokhouder Chomé, welke trouwens in Mr Feye een technicus van eerste gehalte gevonden heeft. De blijken van erkentenis van het Verbond komen hun toe.

\* \* \*

Twee andere vraagstukken waren het voorwerp der bezigheden van het Verbond: Pensioen en het probleem der zaakwaarnemers.

#### *Pensioen.*

Het voorstel van Mr Gheude, door hem op 10 Febr. l.l. vooropgesteld, eiste tussenkomst van de wetgever. Ten einde dit te vermijden en in de perken te blijven van de bestaande wetgeving, werd het principe van een «kas» voorgesteld onder vorm van maatschappij zonder winstgevend doel. De Raad der Orde der Advocaten te Brussel nam dan ook de beslissing tot werkelijke uitvoering van deze gedachten over te gaan, derwijze, dat wij reeds het stadium van de werkelijkheid zijn ingetreden.

Onze dankbaarheid gaat verder naar Stokhouder Chomé, in deze taak ijverig door Mrs Tienrien en Van Roye bijgestaan. Wij menen dat het ogenblik gekomen is een warme hulde te brengen aan de tussenkomst ter zake van Mr Gheude. Door zijn onverpoosde ijver gedurende meer dan 50 jaar, met accenten uitgaande uit het diepste van zijn gulden hart, was hij de «zwoeger» van deze gedachte. Onze vurige gelukwensen en blijken van erkentelijkheid dienen hem dan ook op deze dag met de meeste geestdrift gebracht.

\* \* \*

Het probleem der *zaakwaarnemers* blijft steeds onopgelost.

Een wetsvoorstel desaangaande te Gent voorgebracht door Mrs Em. Janson en Van de Velde-Winant, nader besproken in commissie en voorgelegd ter algemene vergadering van 10 December 1949, was het voorwerp vanwege de buitenstaanders van de meest heftige kritieken.

Ons monopolium wordt aangevallen. Het beroepsgeheim, de strenge maatregelen van onze tucht worden over het hoofd gezien.

Ons beroep, beweert men, blijft traditioneel «achterlijk» en kan zich onmogelijkerwijze aanpassen aan de noodwendigheden van het modernisme in het huidige zakenleven.

Deze kritiek leidde ons noodzakelijkerwijze tot het zoeken naar aanpassingen in ons beroepsleven. Gedachten van associatie en specialisatie zijn nauw aan dit vraagstuk verbonden. Het individualistisch gevoelen en «strijden» is een uitgestorven iets.

Daarom heeft het Verbond ook op internationaal gebied contact gezocht. Verleden jaar namen vertegenwoordigers van het Verbond deel aan het Congres van de Internationale Unie der Advocaten te Parijs en binnen enkele dagen zullen de afgevaardigden van het Verbond insgelijks te Luxemburg de assisen dezer belangrijke instelling volgen.

Aansluiting tot de International Bar Association

werd besloten en een aanzienlijke deelname uitgaande van het Verbond, zal op het aanstaande Juli-congres te Londen aanwezig zijn.

\* \* \*

Men mag zeggen dat sinds een jaar een « orkaan » over het Verbond heeft gewoed. *Geestdrift* en *dynamisme* waren aan de dagorde. Waarom?

Men hoeft enkel maar Stokhouder Collignon, onze duurzame voorzitter, een blik te werpen om het antwoord te bekomen op deze vraag.

Spijts zijn drukke bezigheden aan het hoofd van een vooraanstaand cabinet bleef het Verbond voor hem de kommer van zijn dagelijks zwoegen en streven. De menigvuldige omzendbrieven, van hem uitgaande, zijn maar een kleine weerspiegeling van zijn reuzenactiviteit ten onzen bate. Gedreven door een onbegrensde dienstvaardigheid, door een hartstochtelijk gevoelen ten bate van edele en verheven beroepstaken blijft hij voor ons het voorwerp onzer algemene bewondering. Weze het mij toegelaten hem, namens al onze confraters, uit het diepste van ons hart onze gevoelens van eerbiedige en diepe erkentelijkheid mede te delen.

#### VLAAMSE CONFERENTIE DER BALIE BIJ HET HOF VAN BEROEP VAN GENT

Voordracht van de Procureur-Generaal,  
Prof. H. Bekaert

De Vlaamse Conferentie van Gent heeft op waardige wijze haar reeks voordrachten van dit rechterlijk jaar besloten met een belangrijke uiteenzetting van de heer Procureur-Generaal, Professor Dr Hermann Bekaert, welke ons sprak over een onderwerp dat hem nauw aan het hart ligt: « De open Gevangenis ».

In een gepaste inleiding dankte de spreker de besturen van de Vlaamse Conferentie en de Conférence française, die samen deze voordracht hadden ingericht. Hij acht zich tevens gelukkig aldus te kunnen optreden buiten het strak karakter der jaarlijkse plechtige redevoeringen.

Het dubbel doel van de straf, verbetering van de enkeling en zekerheid voor de samenleving, is in de loop der eeuwen aanleiding tot vele studies en verschillende opvattingen geweest. Met Ducpetiaux kwam de idee der volstreckte afzondering, die tot de minste details van het dagelijks leven werd doorgevoerd. De bron van alle kwaad dacht men te vinden in de promiscuïteit en het laag zedelijkheidspeil der gevangenis van het oud regime.

Verdere studies en experimenten hebben sindsdien gevoerd tot de specialisatie der gevangenis. In België zijn de promotors van dit systeem geweest de heren M. Poll en P. Cornil, die niettegenstaande de weigerachtige houding van de wetgever erin geslaagd zijn een ganse hervorming te verwezenlijken, vooral langs administratieve weg. Aldus bestonden voor 1930 twee schoolgevangenis: de nijverheidsgevangenis te Gent en de landbouwschoolgevangenis te Hoogstraten.

Slechts na de oorlog van 1940-1945 kon een werkelijk nieuw systeem worden ingevoerd: het domein van Marneffe, bij Hoei, had voor deze oorlog gediend als toevluchtsoorde voor Joodse vluchtelingen uit Duitsland. Ze leefden er volledig vrij onder een soort « self-government », en verbleven er tot 10 Mei 1940. Daarop werd er een soort vrije kolonie opgericht met bevoorrechte bevoorrading, waardoor een sterke aantrekkingskracht er van uitging. Misdadigers beneden

de 25 jaar werden na selectie naar dat centrum overgeplaatst.

De hoofdbeginselen van het nieuwe regiem zijn: eigen tucht, strenge verbintenis niet te zullen ontvluchten, self-government, in de meest brede maat moeten zij zelf voor alles zorgen wat administratie, enz. betreft; reklassering door vertrouwen vanwege de overheid en betrouwen vanwege de veroordeelden.

Verschillende etappes worden aldus doorgemaakt; de eerste is een periode van observatie, omtrent 3 à 4 weken. Vervolgens komt een periode van behandeling, van min of meer lange duur, en tenslotte dan het systeem der halve vrijheid. De specialisatie wordt zeer ver gedreven bij de behandeling, hoewel er rekening mede gehouden wordt dat dergelijke open gevangenis hoogstens 150 gedetineerden mogen begripen.

Ontvluchtingen zijn uiterst zeldzaam en ook de hervallingen na vrijlating zijn zeer zelden vast te stellen. Speciale zorg wordt besteed aan de vakopleiding, terwijl sport en ontspanning eveneens goed geregeld zijn.

Onder de gevangenen die een bepaald beroep aanleren of uitoefenen wordt een gilde gesticht. De arbeid wordt in groep besproken; de liefde voor het vak wordt aangekweekt. De gilde wordt bestuurd door een deken en hulpdekens, die de verantwoordelijkheid dragen.

Naast de gilden bestaat de kring. Hier wordt, tussen de verschillende groepen, een soort maatschappelijke bijstand en hulp aangekweekt en bevorderd.

De laatste verwezenlijking is thans het systeem van het scoutisme. De methode van Baden-Powell wordt toegepast in Marneffe sedert Februari 1947, en thans ook in Hoogstraten. De gewone scoutsactiviteit wordt hier verzorgd en er zijn zelfs reeds contacten met gewone scoutsgroepen van België.

Een reeks zeer interessante lichtbeelden werd vervolgens door de voordrachtgever vertoond, waardoor het behandelde onderwerp aanschouwelijk werd gemaakt.

De voorzitter der Vlaamse Conferentie, Mr De-meester, dankte de heer Procureur-Generaal om deze zeer belangwekkende voordracht, die doorging in de ruime zaal van het Hof van Assisen, alwaar een select publiek was te zamen gekomen. De geest waarmede de heer Procureur-Generaal zich met dit belangrijk probleem bezig houdt, en dit in deze voordracht tot uiting komt, getuigt van een ware en warme naastenliefde en bezorgdheid voor hen die faalden, maar die toch weer goede burgers kunnen worden.

Logischerwijze volgde op deze voordracht de volgende week een gezamenlijk bezoek aan de instelling te Merksplas en aan de school te Hoogstraten. Niet minder dan 75 magistraten en advocaten van Gent, onder leiding van de heer Procureur-Generaal, hebben aan dit bezoek deelgenomen. We kunnen niet genoeg de heren directeurs dezer beide instellingen danken om de bereidwilligheid waarmede alles werd bezocht en over alles uitleg werd gegeven.

De leden onzer Conferentie hebben kunnen vaststellen, dat in ons land op gebied van moderne behandeling der gevangenen prachtige resultaten geboekt worden, waarover men terecht fier mag zijn.

A. D.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

## VLAAMSE CONFERENTIE DER BALIE VAN ANTWERPEN

Voordracht van Prof. J. Muls

Op 21 Juni i.l. had de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen in de stemmige zaal van het Museum voor Vlaamse Letterkunde op de Minderbroedersrui een voordrachtavond ingericht, waarop Prof. Jozef Muls het woord zou voeren over het onderwerp: « Van Eyck, een einde, een begin ».

Een talrijk publiek was in de zaal aanwezig, waar-tussen de heer Anthonis, voorzitter der Rechtbank, en Mr Boelens, stadhouders der Balie.

Het was echter zeer jammer dat zo weinig confraters de oproep van het bestuur hadden beantwoord. Door de meesten en vooral door de jongeren wordt er een werkelijke onverschilligheid aan de dag gelegd voor de werkzaamheden van de Vlaamse Conferentie, die in de hoogste mate dient betreurd te worden.

Is het niet jammer dat het publiek, dat de voordracht bijwoonde, hoofdzakelijk bestond uit personen vreemd aan de Balie!

Degenen die afwezig gebleven zijn, hebben een rijke avond gemist, want de voordracht van Prof. Muls was een werkelijk festijn voor de geest.

Met een overtuigende welsprekendheid schetste de spreker de evolutie van de Westerse kunst tot aan Van Eyck. Hij beschreef de originaliteit van de kunst der barbaren, die haar wieg had in het Maasdal en die over heel West-Europa de zo oorspronkelijke en geniale architectuur der gothiek had verspreid. Prof. Muls wees op de diepere betekenis van deze kunst en op haar volstrekt origineel en eigenaardig karakter, zoals ze zich verwerkelijkt heeft in monumenten als de kathedraal van Chartres en zovele andere, verspreid tussen de Rijn en de Loire.

In de eerste periode is de beeldhouwkunst innig met de architectuur samengeweven. De beelden die de nissen en de pilaren der gotische kathedralen versieren hebben geen onafhankelijk leven, doch vormen een eenheid met het gehele gebouw. Stilaan echter bevrijdt de beeldhouwkunst zich van de bouwkunst en de spreker wijst op de grote betekenis van Claus Sluter in de Burgondische periode, bij wie het beeld een betekenis kreeg op zichzelf, zoals de bekende Madonna van het portaal van Champmol en de beroemde profetenbeelden van de Mozesput.

Tegelijkertijd is er in de beeldhouwkunst ook een strekking te ontdekken om door middel van het basrelief het perspectief en de ruimte te veroveren, waardoor stilaan de overgang gevormd wordt naar de schilderkunst, die zou triomferen in het werk van Van Eyck met zijn ruimte-uitbeeldende constructie. In een verheven taal doet Prof. Muls dan de eigenaardigheden en de bijzondere verdiensten van dit werk uitschijnen en hij komt tot de conclusie dat, wanneer het oeuvre van Van Eyck de evolutie van een lange periode heeft afgesloten, het tegelijkertijd een begin geweest is van de nieuwe ontwikkeling der schilderkunst.

De spreker besloot zijn rede met een parallel te trekken tussen de kunstevolutie, die hij geschetst had, en de toestand in de tegenwoordige tijd. Zijn besluit was uiterst pessimistisch.

Wat de schilderkunst betreft is hij van oordeel dat Picasso de waarheid heeft gesproken wanneer hij heeft gezegd: « L'ère de la peinture est close ». Er zal een nieuwe architectuur moeten komen die voor onze tijd het begin zal zijn van dezelfde evolutie die de kunst in de middeleeuwen heeft doorgemaakt, een nieuwe architectuur, die zal leiden tot een nieuwe

beeldhouwkunst, om uiteindelijk over te gaan naar de nieuwe schilderkunst der toekomst.

Deze belangrijke en zo persoonlijke uiteenzetting werd gevolgd door een reeks lichtbeelden, waardoor de ideeën van de spreker op aanschouwelijke wijze werden toegelicht.

Van harte werd er door de aanwezigen toegejuicht.  
R. V.

## MEDEDELINGEN

### BESTRAFFING VAN OORLOGSMISDADIGERS EN RECHTSPRAAK VAN DE NEDERLANDSE BIJZONDERE RAAD VAN CASSATIE

Door de Vacantiekamer van de Bijzondere Raad van Cassatie werd d.d. 15 December 1949 (Nederlandse Jurisprudentie, 1950, n° 12) een sententie uitgesproken, die omwille van het daarin aanvaard dubbel streng theoretisch standpunt, opmerkenswaardig is.

Betreffende het door de verdachte gedaan beroep op het ambtelijk bevel van zijn militaire overheid, is de Bijzondere Raad van Cassatie van mening, dat in Duitsland de regel: « Befehl ist Befehl » niet gold; dat « zelfs indien de door den Raad verworpen uitlegging van het Duitse militaire strafrecht objectief juist moest worden geacht dit Duitse oorlogsmisdadigers nog niet zou kunnen baten, omdat dan dat Duitse strafrecht beneden een redelijken standaard zou blijven en zijn waarde te hunner beveiliging bij de berechting in den vreemde geheel zou verliezen ».

Verder is de Bijzondere Raad van Cassatie van oordeel, dat het doden van gijzelaars als zogenaamde représaille ontoelaatbaar is en in strijd met de elementaire beginselen van het volkenrecht. Daaraan doet niet af, dat de leer, dat dit wel toelaatbaar is, zelfs door bepaalde militaire gerechten na de laatste wereldoorlog tot op zekere hoogte is overgenomen. Dat — aldus de sententie — « in die overneming slechts kan worden gezien een — niet zelden voorkomende — miskenning door militairen van grote mogendheden van de grondslagen van het moderne oorlogsrecht, tegen welker miskenning de Nederlandse rechter principieel stelling moet nemen, al ware het alleen maar ten einde mede te helpen om de voorkomen dat dergelijke miskenningen door het uitblijven van tegenspraak en bestrijding nog eens zouden uitgroeien tot internationaal gewoonterecht, gelijk in de geschiedenis van het oorlogsrecht maar al te vaak is voorgekomen ».

### OPHEFFING VAN DE HANDELINGSONBEKWAAMHEID VAN DE GEHUWDE VROUW IN NEDERLAND

Bij Koninklijke Boodschap van 13 October 1949 is in Nederland een ontwerp van wet ingediend tot opheffing van de handelingsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw. (Kamerstukken 1430.)

In verband met de ook in België maar niet van regeringszijde ingediende wetsontwerpen tot opheffing van de handelingsonbekwaamheid en « ongelijkheid » van de gehuwde vrouw is het interessant kennis te nemen van hogerbedoeld ontwerp van wet alsook van de daarbij gevoegde Memorie van Toelichting.

Om een algemeen beeld te krijgen van de voorgestelde regeling in Nederland laten wij hier het algemeen gedeelte volgen van de Memorie van Toelichting:

1. De bestaande wet beschouwt de gehuwde vrouw als in beginsel handelingsonbekwaam, stelt haar voor het verrichten van rechtshandelingen afhankelijk van

de machtiging van haar man. Dit beginsel van handelingsonbekwaamheid is niet in overeenstemming met de waarde, die de huidige tijd toekent aan de persoonlijkheid van de vrouw en moet voor het tegendeel plaats maken. De gehuwde vrouw moet in het algemeen bekwaam worden tot het verrichten van rechtshandelingen. Al die voorschriften der wet, welke voor de geldigheid van rechtshandelingen van een gehuwde vrouw, proceshandelingen daaronder begrepen, de machtiging van haar man onmisbaar maken, moeten dus vervallen.

2. De opheffing van de handelingsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw zal de meest ruime werking hebben in de gevallen, waarin de goederen der echtgenoten gescheiden zijn. Alsdan zal de handelingsbekwame vrouw de volledige zeggenschap hebben over haar vermogen. Haar vermogen zal onbeperkt voor haar schulden aansprakelijk zijn. Zij zal met andere woorden uit een oogpunt van handelingsbekwaamheid geheel met een ongehuwde handelingsbekwame vrouw gelijk staan. Dit zal zich voordoen in geval aan de gehuwde vrouw goederen zijn opgekomen, welke buiten de wettelijke gemeenschap van goederen zijn gevallen, ingeval van huwelijksvoorwaarden en in geval van scheiding van goederen.

3. Intussen bepaalt het wettelijk systeem van gehele gemeenschap van goederen voor ongeveer 95 % der echtparen de onderlinge vermogenspositie. Aan deze wettelijke gemeenschap is inhaerent het beheer van de man over die gemeenschap. Tengevolge van deze beheersfunctie van de man ten opzichte van de wettelijke gemeenschap van goederen kan het gemeenschapsvermogen in het algemeen niet aanspreekbaar zijn voor de verbintenissen door de vrouw aangegaan. Voor dergelijke verbintenissen zal slechts verhaal mogelijk zijn op eventueel buiten de wettelijke gemeenschap vallende goederen van de vrouw. Practisch zal daarom de handelingsbekwaamheid der vrouw, die in gehele gemeenschap van goederen gehuwd is, niet tot gevolg kunnen hebben, dat de vrouw met haar rechtshandelingen de goederen der gemeenschap bindt, zolang die gemeenschap bestaat en zolang de man het beheer over de gemeenschap voert.

4. Op zich zelf kan het in de wettelijke gemeenschap van goederen voor de gehuwde vrouw gelegen beletsel om haar handelingsbekwaamheid ten volle te ontplooiën, als een bezwaar gevoeld worden. Zelfs zou men tegen opheffing van de handelingsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw met handhaving van het stelsel van de wettelijke gehele gemeenschap van goederen het verwijt van halfslachtigheid kunnen aanvoeren. Anderzijds zal de opheffing van de handelingsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw niet op het gereleveerde bezwaar mogen afstuiten. Bij die opheffing zal van de bestaande toestand op het stuk van huwelijksgoederenrecht uitgegaan moeten worden.

5. Het is thans niet de tijd om te overwegen, of het huwelijksgoederenrecht in zijn beginselen gewijzigd moet worden. Vooreerst niet, omdat het beter lijkt de behandeling van die vraag uit te stellen tot de voorgenomen algehele herziening van het burgerlijk recht. Bovendien moet in aanmerking genomen worden, dat over die vraag een zodanig verschil van mening bestaat en dat een eventuele herziening van de beginselen van het huwelijksgoederenrecht zo ingewikkeld zou zijn, dat het geruime tijd zou kosten om die herziening tot stand te brengen. Op een mogelijke oplossing van dit vraagstuk kan de opheffing van de handelingsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw niet blijven wachten.

6. Het moge dan zijn, dat bij handhaving van de bestaande toestand op het stuk van huwelijksgoederen-

recht de opheffing van de handelingsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw niet in alle opzichten de volledige uitwerking heeft, die gewenst geacht zou kunnen worden, niettemin zal ook alsdan in aanzienlijke mate aan gerechtvaardigde verlangens tegemoet gekomen kunnen worden.

7. Te minder bezwaar is er om deze weg te volgen omdat het mogelijk schijnt het stelsel van het huwelijksgoederenrecht op zodanige wijze met de handelingsbekwaamheid van de gehuwde vrouw in verbinding te brengen, dat de scherpe kant, die eventueel in het naast elkaar gelden van beide beginselen gezien zou kunnen worden, weggenomen wordt. Dit resultaat kan verkregen worden door bijzondere regeling op punten, welke het stelsel van huwelijksgoederenrecht en het beheer van de man over de gemeenschap niet behoeven te doorbreken.

8. Een bevredigende oplossing lijkt bereikt te worden, indien de volgende desiderata vervuld worden :

a) Handelingen van de vrouw die de gewone huishouding betreffen, moeten mede de man binden, behoudens de bevoegdheid van de man om langs de weg van rechten wegens deugdelijke redenen dit gevolg van het optreden der vrouw te beëindigen. Deze regel moet gelden ongeacht of en zo ja welke gemeenschap van goederen tussen de echtgenoten bestaat.

b) De vrouw moet, wanneer de man onvoldoende gelden voor de huishouding ter beschikking van de vrouw stelt, langs de weg van rechten de mogelijkheid verkrijgen zich deze gelden uit de inkomsten van de man te verschaffen, met name door een beslag op het loon van de man. Ook de uitoefening van dit recht moet onafhankelijk zijn van het al dan niet bestaan van enige gemeenschap van goederen tussen de echtgenoten.

c) Aan de vrouw moet de bevoegdheid toekomen tot uitoefening van een beroep en het verrichten van arbeid. Zij zal evenwel de bewilliging van de man behoeven, wanneer zij met het beroep of de arbeid de gemeenschap wil binden. De vrouw zal de tussenkomst van de rechter moeten kunnen invoeren indien de man de bewilliging weigert. De vrouw moet de inkomsten uit beroep of arbeid zelf kunnen beheren en daarover zelfstandig ten bate van het gezin kunnen beschikken.

d) Voor het overige zal de vrouw de gemeenschap alleen kunnen binden met bewilliging van de man.

e) De man zal het beheersrecht van de gemeenschap niet kunnen prijsgeven. Wel zal hij zijn vrouw volmacht kunnen geven.

f) Indien enige gemeenschap van goederen tussen de echtgenoten bestaat, zal de man de medewerking van de vrouw behoeven, zodat alsdan slechts beide echtgenoten te zamen kunnen beschikken, voorzover het betreft de van de zijde van de vrouw in de gemeenschap gevallen onroerende goederen, schepen en niet aan toonder luidende rechten en voorzover het betreft de inboedel.

g) De man zal de vrouw moeten inlichten betreffende het beheer over de gemeenschap.

h) De vrouw moet het beheer over de gemeenschap kunnen verkrijgen indien de man afwezig is of in de onmogelijkheid verkeert zijn wil te verklaren.

i) De vrouw moet het beheer over de gemeenschap of scheiding van goederen kunnen verkrijgen indien de man zijn inlichtingsplicht tegenover de vrouw niet behoorlijk nakomt of zijn verplichtingen ten aanzien van het beheer der gemeenschap verwaarloost.

j) Een faillissement van de niet-beherende echtgenoot zal de gemeenschap niet omvatten opdat niet het faillissement van de niet-beherende echtgenoot

uitgelokt wordt om de beherende echtgenoot te dwingen de schulden te honoreren, waarin hij niet bewilligd heeft.

k) De bijdrage van de vrouw in de kosten van de huishouding moet geregeld worden indien de gemeenschap van goederen uitgesloten of beperkt is, dus ook bij scheiding van goederen.

l) Indien een echtgenoot feitelijk beheer voert voor de andere echtgenoot, moet hij bij het einde van het beheer rekening en verantwoording afleggen en eventuele schade vergoeden.

9. Regelingen in vorenstaande zin van de verhoudingen tussen echtgenoten treden zonder twijfel op het terrein van het huwelijksgoederenrecht. Die regelingen zijn het onvermijdelijke sequeel van de opheffing van de handelingsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw, wil tenminste de opheffing dier onbekwaamheid op bevredigende wijze regeling vinden. Intussen wordt alleen in dit laatste opzicht aan het huwelijksgoederenrecht geraakt, dus slechts op indirecte wijze, en wordt noch aan het stelsel van huwelijksgoederenrecht noch aan het systeem van huwelijksvoorwaarden getornd.

10. De regelingen in vorenstaande zin zijn voor een deel bestaand recht en zijn overigens voor een deel ontleend aan het ontwerp-huwelijksvermogenrecht, dat op 5 Mei 1948 is ingetrokken (Bijlagen « Handelingen » Tweede Kamer der Staten-Generaal 1947-1948 72). Overneming uit dat ontwerp van hetgeen voor zodanige overneming geschikt is te achten, is beperkt gebleven tot hetgeen als uitvloeisel van de opheffing van de handelingsonbekwaamheid der gehuwde vrouw onvermijdelijk regeling behoeft. Andere onderwerpen uit het evengenoemde ingetrokken ontwerp zijn in dit ontwerp niet overgenomen.

11. Het nieuwe ontwerp streeft niet naar een nieuwe systematiek van de bestaande wet. De nodige regelingen, die, zoals gezegd, ten dele reeds in de bestaande wet aangetroffen worden, worden aldaar ingevoerd op de door de huidige wetssystematiek aangewezen plaats.

12. De wetswijzigingen bestrijken in hoofdzaak het Burgerlijk Wetboek, voorts de Faillissementswet, het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en een aantal afzonderlijke wetten.

## TWAALFDE INTERNATIONAAL STRAFRECHTS- EN GEVANGENISCONGRES, DEN HAAG 1950

1. *Tijd en plaats van het Congres.* Van 14 tot en met 19 Augustus a.s. zal in de Ridderzaal, in de aansluitende Grafelijke Zalen en in de Trêveszaal te 's-Gravenhage het Twaalfde Internationaal Strafrechts- en Gevangeniscongres worden gehouden.

Ten bate van belangstellenden volgt hieronder een aantal gegevens omtrent het Congres.

2. *Organisatie.* Het Congres wordt georganiseerd door de Commission Internationale Pénale et Pénitentiaire, een intergouvernementeel lichaam, bestaande uit Regeringsvertegenwoordigers. Nederland is in deze commissie vertegenwoordigd door Mr. J. P. Hooykaas. Het wordt, evenals de vorige Congressen, gehouden op uitnodiging van de Regering van het recipiërend land.

De officiële congresalen zijn Frans en Engels. De deelnemers ontvangen vóór het Congres de over de 12 congresvragen uitgebrachte rapporten, telkens in één van de officiële congresalen met samenvatting in de andere taal, na het Congres de volledige handelingen in beide talen.

3. *Onderwerpen.* In de eerste plaats zullen onder de

titel van « conférences générales » drie lezingen worden gehouden zonder volgend debat over de navolgende onderwerpen :

- » 1. Les problèmes de droit pénal appliqué et les nouvelles tendances en la matière.
2. Le problème d'un Code d'exécution pénale.
3. Quelles mesures seraient indiquées, en lieu et place de la peine, pour tenir compte des nécessités d'une défense sociale humaine? »

De verdere werkzaamheden van het Congres worden voorbereid in sectievergaderingen, terwijl de uitkomsten dezer sectie-vergaderingen worden behandeld op algemene zittingen.

De voorzitters van deze secties en de rapporteurs-generaal van de twaalf vragen zijn reeds aangewezen. Overigens wordt het bestuur van het Congres later benoemd.

### Sectie I.

Voorzitter : Mr J. P. Hooykaas (Nederland).

*Eerste vraag : « Faut-il instituer un examen du prévenu avant le jugement pour aider le juge dans le choix d'une mesure appropriée aux besoins de l'individu délinquant? »*

Rapporteur-Generaal : Prof. Sheldon Glueck (U.S.A.).

Tot op heden ontvangen rapporten : M. P. Vrij (Nederland); J. Constant (België); L. Mischo (Luxemburg); J. Pitanel (Frankrijk); F. Gorphe (Frankrijk); F. Clerc (Zwitserland); S. Ersman (Zweden); P. Nuvolone (Italië); Sir L. Page (Engeland); R. Brancalle (U.S.A.); P. L. Schroeder (U.S.A.); Ch. L. Chute (U.S.A.).

*Tweede vraag : « Comment peut-on utiliser la science psychiatrique dans les prisons, tant pour le traitement médical de certains prisonniers que pour la classification des détenus et l'individualisation du régime pénitentiaire? »*

Rapporteur-Generaal : G. K. Stürup, M. D. (Denemarken).

Tot op heden ontvangen rapporten : P. A. H. Baan (Nederland); M. Alexandre + J. Ley (België); L. Mischo (Luxemburg); J. Dublineau (Frankrijk); J. Wyrsh (Zwitserland); G. Cremona (Italië); H. T. P. Young (Engeland); G. K. Stürup (Denemarken); T. Sonden (Zweden); J. K. Fuller (U.S.A.); R. Oppenheimer (U.S.A.).

*Derde vraag : « Sur quelles bases faut-il établir une classification des condamnés dans les établissements pénitentiaires? »*

Rapporteur-Generaal : Dr N. Muller (Nederland).

Tot op heden ontvangen rapporten : J. Dupréel (België); P. Cannat (Frankrijk); A. Kuhn (Zwitserland); G. A. Belloni (Italië); R. D. Fairn (Engeland); A. A. Worm (Denemarken); B. Forsell (Zweden); V. Weinzetl (Oostenrijk); D.I. Karanikas (Griekenland); L. Bixby (U.S.A.); V. C. Branham (U.S.A.); N. Fenton (U.S.A.).

### Sesctie II.

Voorzitter : Lionel W. Fox, C. B., M. C. (Engeland).

*Eerste vraag : « Dans quelle mesure les institutions ouvertes sont-elles appelées à remplacer la prison classique? »*

Rapporteur-Generaal : Charles Germain (Frankrijk).

Tot op heden ontvangen rapporten : P. Cornil (België); H. Kellerhals (Zwitserland); G. Musillami † (Italië); L. W. Fox (Engeland); H. Göransson (Zweden); K. Loken (Noorwegen); H. Tetens (Denemarken); V. Weinzetl (Oostenrijk); J. V. Bennett (U.S.).

A.); K. J. Scudder (U.S.A.); J. N. Shelton (U.S.A.); Edna Mahan (U.S.A.).

*Tweede vraag : « Traitement et libération des délinquants d'habitude ».*

Rapporteur-Generaal : Prof. José Belez dos Santos (Portugal).

Tot op heden ontvangen rapporten : Mevrouw D. Hazewinkel-Suringa (Nederland); M. van Helmont (België); A. Gayrand (Frankrijk); H. F. Pfenninger (Zwitserland); E. Reich (Zwitserland); F. Grisogni (Italië); L. W. Fox (Engeland); A. H. O. Hertel (Denemarken); I. Strahl (Zweden); J. A. Johnston (U.S.A.); J. S. Sheppard (U.S.A.).

*Derde vraag : « Comment faut-il organiser le travail pénitencier pour en obtenir à la fois un bénéfice moralisateur et un rendement économique et social utile? »*

Rapporteur-Generaal : Mr E. A. M. Lamers (Nederland).

Tot op heden ontvangen rapporten : A. Jansen (Nederland); R. Collard (België); P. Bouzat (Frankrijk); M. Gilquin (Frankrijk); J. B. Herzog (Frankrijk); J. P. Mayers (Luxemburg); M. Nicod (Zwitserland); C. Erra (Italië); C. H. Ericsson (Zweden); C. A. Hansen (Denemarken); M. Horrow (Oostenrijk); M. Ch. Tsitsouras (Griekenland); J. C. Burke (U.S.A.); G. Heyns (U.S.A.).

### Sectie III.

Voorzitter : Prof. Paul Cornil (België).

*Eerste vraag : « Les courtes peines d'emprisonnement et leur remplacement par d'autres mesures (mise à l'épreuve, amende, travail à domicile, etc.). »*

Rapporteur-Generaal : Hardy Göransson (Zweden).

Tot op heden ontvangen rapporten : N. Muller (Nederland); P. van Drooghenbroeck (België); Yvonne Marx (Frankrijk); A. Luisier (Zwitserland); H. Mannheim (Engeland); A. Santoro (Italië); J. Trolle (Denemarken); G. Simson (Zweden); J. Andenaes (Noorwegen); J. Pauk (Tsjecho-Slowakije); J. P. Murphy (U.S.A.).

*Tweede vraag : « Comment faut-il réglementer la libération conditionnelle des condamnés? Est-il nécessaire d'instaurer un traitement pénitencier spécial pour les prisonniers proches de leur libération, dans le but d'éviter les inconvénients qui dérivent de leur brusque réintégration dans la communauté sociale? ».*

Rapporteur-Generaal : Mr Jean Dupréel (België).

Tot op heden ontvangen rapporten : G. Th. Kempe (Nederland); J. Siméon (Frankrijk); J. Graven (Zwitserland); A. Santoro (Italië); M. Grünhut (Engeland); C. Jensen (Denemarken); I. Strahl (Zweden); A. Hauge (Noorwegen); S. Bates (U.S.A.).

*Derde vraag : « Dans quelle mesure la protection de la société exige-t-elle la création et la publicité d'un casier judiciaire et comment faut-il organiser casier judiciaire et réhabilitation pour faciliter le reclassement social du condamné? »*

Rapporteur-Generaal : Prof. Dr M. P. Vrij (Nederland).

Tot op heden ontvangen rapporten : P. Bondue + J. Carron (België); M. Duperrey (Frankrijk); M. Waiblinger (Zwitserland); G. Lattanzi (Italië); E. Vetli (Denemarken); B. Lassen (Zweden); A. Aulie (Noorwegen); W. S. Meacham (U.S.A.).

### Sectie IV.

Voorzitter : de benoemde voorzitter is weggefallen; een nieuwe benoeming moet nog plaats vinden.

*Eerste vraag : « Quels sont les progrès réalisés dans le traitement pénitencier des adolescents délinquants (Reformatory, Borstal Institution, Prison-école, etc.)? »*

Rapporteur-Generaal : Mr Bradley (Engeland).

Tot op heden ontvangen rapporten : M. Matten (België); F. Gerber (Zwitserland); D. Medugno (Italië); Chr. P. Hill (Engeland); A. Hansen (Denemarken); T. Lindberg (Zweden); N. U. Teeters (U.S.A.).

*Tweede vraag : « La protection de l'enfance moralement et matériellement abandonnée doit-elle être assurée par une juridiction ou par une instance à caractère non judiciaire? Les tribunaux appelés à juger les enfants et adolescents délinquants doivent-ils être maintenus? »*

Rapporteur-Generaal : Prof. François Clerc (Zwitserland).

Tot op heden ontvangen rapporten : Johanna C. Hudig (Nederland); Simone Huynen (België); J. Chazal (Frankrijk); W. Spoendlin (Zwitserland); G. Vidoni (Italië); Barbara Wootton (Engeland); T. Haarlov (Denemarken); O. F. Harbek (Noorwegen); T. Erikson (Zweden); Fr. Nowakowski (Oostenrijk); A. O. Ramos + J. G. Lopes (Portugal); Katharine F. Lenroot (U.S.A.).

*Derde vraag : « Certaines expériences faites dans le traitement de la jeunesse délinquante ne devraient-elles pas être étendues au traitement des délinquants adultes? »*

Rapporteur-Generaal : Prof. Giuliano Vassalli (Italië).

Tot op heden ontvangen rapporten : W. P. J. Pompe (Nederland); N. Gunzburg (België); H. R. Gautschi (Zwitserland); F. Lucifero + G. Colucci (Italië); Margery Fry (Engeland); K. Borgsmidt-Hansen (Denemarken); G. Thurén (Zweden); G. M. Kendall (U.S.A.).

4. *Tentoonstelling en filmavond.* Ter gelegenheid van het Congres zal in de zalen van Pulchri Studio een tentoonstelling worden gehouden op het gebied van het Gevangeniswezen. De landen, in de C.I.P.P. vertegenwoordigd, zijn uitgenodigd hiertoe materiaal in te zenden; het ligt in het voornemen ook nog andere staten uit te nodigen.

Tevens zal een filmavond worden georganiseerd in het Metropole Palace, dat daartoe belangeloos door de Directie is ter beschikking gesteld. Op deze filmavond zal naast een officiële Nederlandse film over het Nederlandse Gevangeniswezen een aantal buitenlandse films worden vertoond, door buitenlandse Regeringen voor dat doel ter beschikking gesteld.

5. *Excursies en feestelijkheden.* Voor de deelnemers aan het Congres zal een aantal excursies naar de Nederlandse straf- en opvoedingsgestichten worden georganiseerd. Voor de dames van de deelnemers zullen excursies ter bezichtiging van het land plaats vinden. De eerste dag van het Congres zullen de deelnemers door de Regering op kasteel Oud-Wassenaar worden ontvangen. Over andere feestelijkheden volgen nadere mededelingen.

6. *Deelname.* Aan het Congres kunnen volgens het reglement deelnemen :

- a. les délégués envoyés par les Gouvernements;
- b. les membres des Parlements, des Conseils d'Etat ou des Corps équivalents;
- c. les membres des Académies nationales;

- d. les professeurs-adjoints, agrégés, chargés de cours et maîtres de conférences des Facultés et Universités;
  - e. les hauts fonctionnaires des Ministères intéressés;
  - f. les fonctionnaires supérieurs de l'Administration pénitentiaire;
  - g. les membres des Cours et Tribunaux;
  - h. les avocats régulièrement inscrits à un barreau;
  - i. les délégués et les membres des Sociétés pénales et pénitentiaires et des Sociétés de patronage;
  - j. les membres du Comité ayant participé à la préparation du Congrès;
  - k. les personnes qui se sont fait connaître par leurs travaux scientifiques en matière pénale et pénitentiaire;
  - l. les personnes invitées à cette fin par la Commission internationale pénale et pénitentiaire.»
7. *Aanmelding.* Men kan zich voor deelname aan het Congres opgeven bij Mr J. D. van den Berg, Ministerie van Justitie, Plein 2B, te 's-Gravenhage, bij wie ook nadere inlichtingen te verkrijgen zijn. De kosten van deelneming bedragen f 20,—, te storten bij de Amsterdamse Bank N. V., Bijbank te 's-Gravenhage, ten gunste van het 12e Internationaal Strafrechts- en Gevangeniscongres (Gironummer 3054).

*Het Plaatselijk Comité ter Voorbereiding van het Congres,*

J. P. Hooykaas, *Voorzitter.*  
 E. A. M. Lamers.  
 J. H. J. Schouten.  
 J. E. C. M. Hermans.  
 J. D. van den Berg, *Secretaris.*

## ERRATUM

In het artikel « *Wet en Gerechtigheid* » van L. J. Van Apeldoorn, verschenen in het vorig nummer (n° 40) slopen enkele storende drukfouten.

Het werk van *Salisbury* (kol. 1642) heet niet *Policartius* maar *Policraticus*.

In noot 60 (kol. 1646) moet staan: Joh. II, 50, in plaats van Joh. N. 50.

In noot 13 (kol. 1636) moet staan 90. Brief in plaats van 9° Brief.

## TIJDSCHRIFTEN

*Tijdschrift voor sociaal recht en van de arbeids-gerechten*, 1950, XXI<sup>e</sup> jaargang, n° 4.

Berenstein Alexandre : Problèmes actuels de législation sociale en Suisse. — Rechtspraak.

*Tijdschrift voor Gemeenterecht*, 2<sup>e</sup> jaargang, 6<sup>e</sup> aflevering, Juni 1950.

Benoemingen. — Openbare onderstand. — Tuchtstraf.

*Nederlands Juristenblad*, afl. 25, 24 Juni 1950.

Prof. Mr G. E. Langemeijer : Contrôle van de burgerlijke rechter op de administratie. — Prof. Mr J. M. Van Bemmelen : Strafrechter en Administratie. — Mr G. W. Bannier : Ontwerp-huurwet. — Mr W. H. Vermaas : De handelingsonbekwaamheid der gehuwde vrouw. — Mr M. V. Polak : Politieke hechtenis. — Mr G. Th. A. Baron Van Lynden : Het accoord na de verificatie-vergadering.

*Weekblad voor privaatrecht, notaris-ambt en registratie*, n° 4144 van 24 Juni 1950.

Prof. Em. Meyers : De rechtspraak van de Hoge Raad omtrent de onrechtmatige overheidsdaad sinds 1940. — Mr K. N. Korteweg : Het persoonsbewijs.

*Journal des Tribunaux*, 25 Juni 1950, n° 3858.

Paul Floriers : Le respect des droits de la défense et la force majeure. — Jurisprudence.

*Jurisprudence du Port d'Anvers*, 93<sup>e</sup> année, 1949, Inhoudstafel.

*Recueil Dalloz de doctrine de jurisprudence et de législation*, 22 Juni 1950, 24<sup>e</sup> cahier.

Henry Dupeyron : Considérations sur les appllations d'origine.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"